

ARCHEOLOGIENOTA DIEPENBEEK – SPOORSTRAAT

J. CLAESSEN, K. BOUCKAERT, N. GEELLEN,
D. WIJNS & S. VERSTREKEN

MAART 2026

Titel

Archeologienota zonder ingreep in de bodem. Diepenbeek - Spoorstraat

Auteur(s)

Jan Claesen, Kevin Bouckaert, Niels Geelen,
Dimitri Wijns & Stien Verstreken

Projectnummer

2026B47

Plaats en datum

Kortenaken, maart 2026

Reeks en nummer

ARCHEBO rapport 2026B47
ISSN 2034-5615

© 2026 ARCHEBO bv

ARCHEBO aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen worden in een geautomatiseerd gegevensbestand, en/of openbaar gemaakt worden in enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie of enige andere wijze, zonder voorafgaandelijke toestemming van de opdrachtgever.

INHOUD

1	Inleiding	4
1.1	<i>Algemeen</i>	<i>4</i>
1.2	<i>Beschrijving onderzoeksopdracht</i>	<i>4</i>
1.3	<i>Doelstellingen</i>	<i>7</i>
1.4	<i>Randvoorwaarden.....</i>	<i>7</i>
1.5	<i>Onderzoeksvragen</i>	<i>7</i>
2	Huidige & toekomstige situatie	8
2.1	<i>Huidige situatie</i>	<i>8</i>
2.2	<i>Toekomstige situatie</i>	<i>10</i>
3	Bureauonderzoek	11
3.1	<i>Landschappelijke & bodemkundige situering</i>	<i>11</i>
3.2	<i>Archeologische en erfgoedkundige data.....</i>	<i>19</i>
3.3	<i>Historiek en cartografische bronnen</i>	<i>23</i>
3.4	<i>Archeologische verwachting</i>	<i>31</i>
4	Resultaten bureauonderzoek	32
4.1	<i>Algemeen</i>	<i>32</i>
4.2	<i>Beantwoording onderzoeksvragen</i>	<i>32</i>
4.3	<i>Samenvatting / assessment bureauonderzoek</i>	<i>33</i>
4.4	<i>Programma van maatregelen</i>	<i>34</i>
5	Bibliografie	35
6	Figurenlijst.....	36
7	Plannenlijst.....	37

1 INLEIDING

1.1 ALGEMEEN

Bij het aanvragen van een omgevingsvergunning kan het zijn dat het toevoegen van een archeologienota aan de aanvraag verplicht wordt gesteld. De archeologienota wordt geschreven door een erkend archeoloog en bevat de resultaten van een archeologisch vooronderzoek en een advies voor vrijgave of eventueel vervolgonderzoek.

Het toevoegen van een archeologienota aan een omgevingsvergunning is afhankelijk van een aantal criteria:

- De totale oppervlakte van de percelen
- De oppervlakte van de geplande bodemingrepen
- De ruimtelijke bestemming van het terrein
- De ligging van het terrein binnen of buiten een archeologische zone of de site volgens de inventaris

Figuur 1: Criteria bij omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden

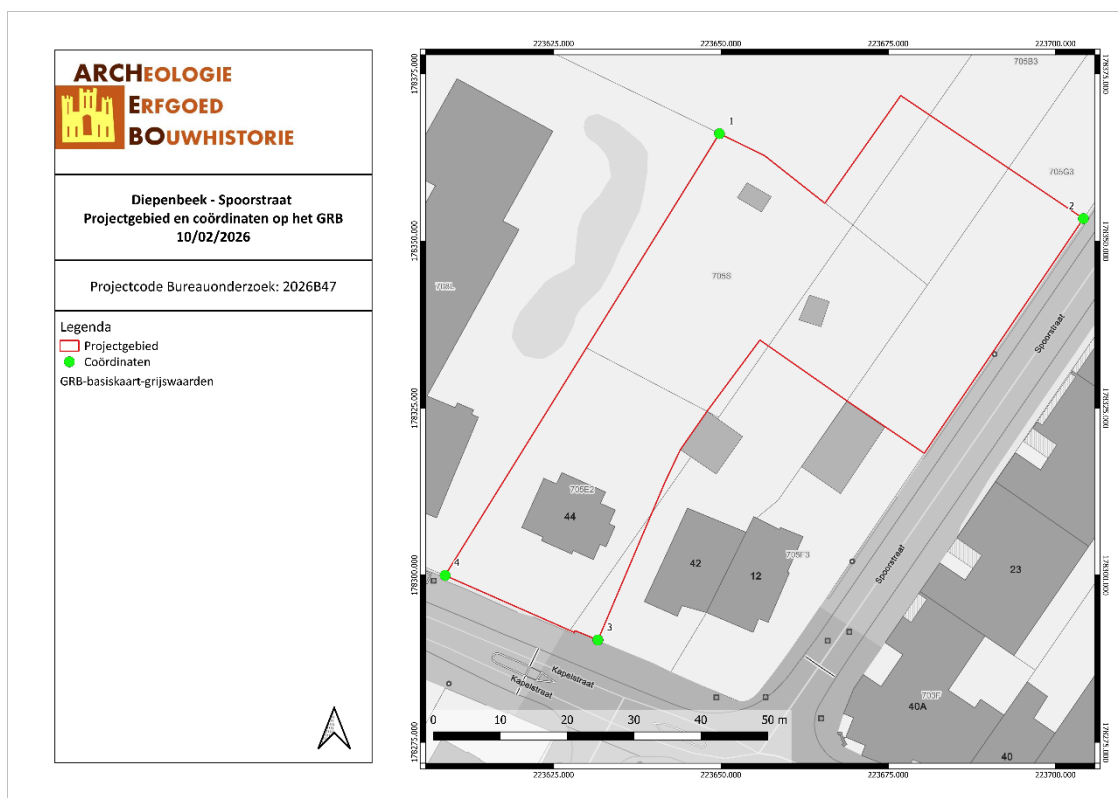
1.2 BESCHRIJVING ONDERZOEKSOPDRACHT

Naar aanleiding van een omgevingsvergunning heeft ARCHEBO bv een archeologienota opgemaakt voor een projectgebied aan de Spoorstraat en de Kapelstraat te Diepenbeek (Limburg). De opdrachtgever zal het projectgebied verkavelen in 7 loten. De oppervlakte van het projectgebied bedraagt ca. 2980 m².

Aangezien de aanvraag voor een omgevingsvergunning na 1 juni 2016 werd ingediend, is een archeologienota evenwel vereist, zoals vastgelegd in het Onroerenderfgoeddecreet (art. 5.4.1, 5.4.2, 5.4.8 en 5.4.9). Het bureauonderzoek werd uitgevoerd in maart 2026 onder leiding van erkend archeoloog Jan Claesen. In de onderhavige archeologienota worden de locatie van het terrein en de reeds uitgevoerde werken geanalyseerd. Deze informatie wordt samen met de resultaten van een archeologisch bureauonderzoek bestudeerd.

Administratieve fiche			
Naam site:		Diepenbeek - Spoorstraat	
Onderzoek:		Archeologienota zonder ingreep in de bodem	
Ligging:		Limburg, Diepenbeek, Spoorstraat, Kapelstraat	
Kadaster:		Diepenbeek, afdeling 1, sectie B, percelen 705T, 705B3, 705G3, 705S, 705A3, 705E2	
Coördinaten:		1	X 223649.55 Y 178366.29
		2	X 223704.40 Y 178352.06
		3	X 223632.06 Y 178289.51
		4	X 223608.31 Y 178299.57
Uitvoerder:		ARCHEBO bv Merelnest 5 3470 Kortenaeken	
Projectcode bureauonderzoek:		2026B47	
Projectleiding:		Jan Claesen	
Erkenningsnummer projectleiding:		OE/ERK/Archeoloog/2015/00014	
Bewaarplaats archief:		Bij de opdrachtgever	
Grootte projectgebied:		ca. 2980 m²	
Uitvoeringsperiode:		maart 2026	
Reden van de ingreep		verkaveling	
Wetenschappelijke vraagstelling:		Het doel van deze archeologienota is een archeologische evaluatie van het terrein, de geplande werken en impact op het bodemarchief.	
Termen Thesauri:		Bureauonderzoek, verstoring, verkaveling, Diepenbeek	

De onderstaande GRB-kadasterkaart en Orthofoto tonen het projectgebied op de meest recente stadskarten en luchtfoto's.

DISP/10/02/26/1 - Digitale aanmaak

Figuur 2: Situering van het projectgebied en de coördinaten op de GRB-kadasterkaart (Geopunt, 2026)

DISP/10/02/26/2 - Digitale aanmaak

Figuur 3: Situering van het projectgebied op de Orthofoto van 2025 (Geopunt, 2026)

1.3 DOELSTELLINGEN

In het kader van het Onroerenderfgoeddecreet (decreet van de Vlaamse Regering 12 juli 2013) en het Onroerenderfgoedbesluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014, is de eigenaar en gebruiker van gronden waarop zich archeologische waarden bevinden verplicht deze waarden te behoeden en beschermen voor beschadiging en vernieling. In het licht van de bestaande wetgeving heeft de opdrachtgever beslist eventuele belangrijke archeologische waarden te onderzoeken voorafgaande aan de werken. Dit kan door behoud *in situ*, als de waarden ingepast kunnen worden in de plannen, of *ex situ*, wanneer de waarden onomkeerbaar vernietigd worden. Onderdeel van de archeologienota is dat er mogelijkheden gezocht worden om *in situ* behoud te bewerkstelligen en, indien dit niet kan, er aanbevelingen worden geformuleerd voor vervolgonderzoek.

Om vast te stellen of bij werkzaamheden archeologische waarden zullen vernietigd worden, is een archeologisch onderzoek nodig. Er wordt een bureauonderzoek uitgevoerd. Op basis van bekende gegevens van bodemkaarten, uit cartografische en andere historische bronnen en eventueel voorgaand onderzoek in de directe omgeving van het projectgebied wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van het projectgebied. Indien uit deze desktopanalyse blijkt dat er een kans is op het aantreffen van archeologische waarden binnen het projectgebied, zal de bodem onderzocht worden op gaafheid van het bodemprofiel en de aanwezigheid van archeologische indicatoren.

1.4 RANDVOORWAARDEN

Het betreft een uitgesteld onderzoek aangezien er nog geen zekerheid is over het bekomen van de omgevingsvergunning. Bomen dienen gerooid te worden tot op het maaiveld, indien er bomen dienen bewaard te blijven mogen deze ontzien worden van het archeologisch onderzoek. Verder dienen de gebouwen ontmanteld te worden tot op het maaiveld, indien er kelders aanwezig zijn dienen deze bewaard te blijven tot na het archeologisch onderzoek of voordien verwijderd te worden onder toezicht van een erkend archeoloog.

1.5 ONDERZOEKSVRAGEN

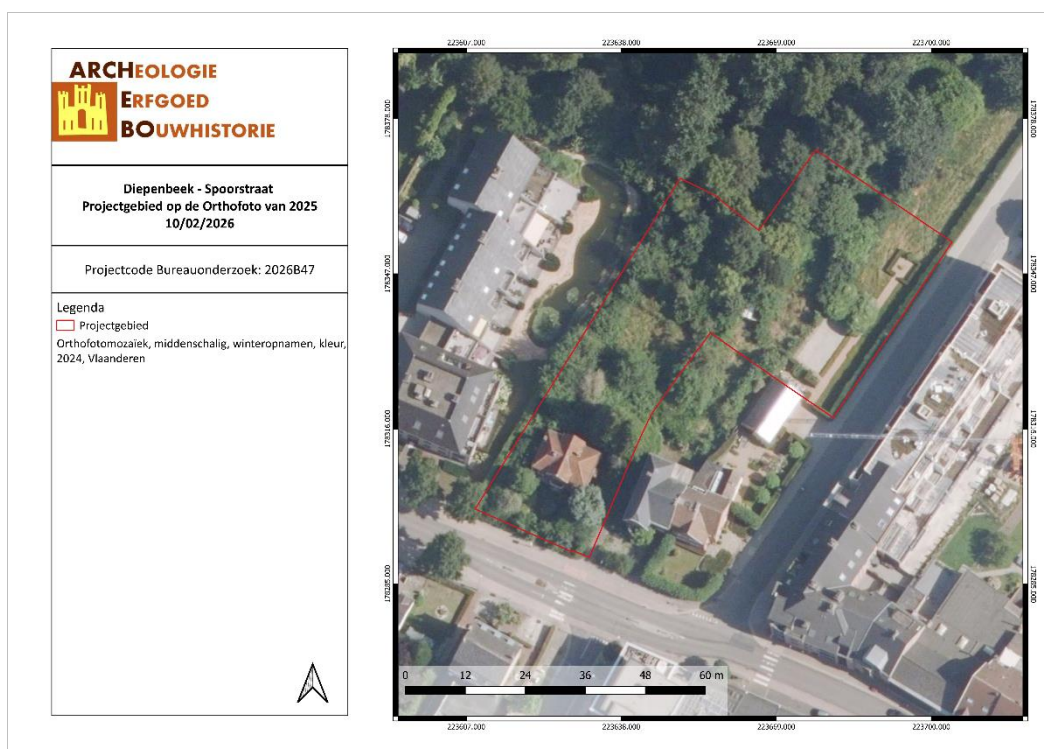
Tijdens het bureauonderzoek dienen op zijn minst onderstaande vragen beantwoord te worden:

1. Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens?
2. Welke info is er nog te vinden over voormalige constructies op het terrein?
3. Welke archeologische structuren kunnen ter hoogte van het projectgebied verwacht worden op basis van een analyse van historisch kaart- en bronnenmateriaal?
4. In welke mate en in welke zones kan er een recente verstoring verwacht worden van archeologisch erfgoed?

2 HUIDIGE & TOEKOMSTIGE SITUATIE

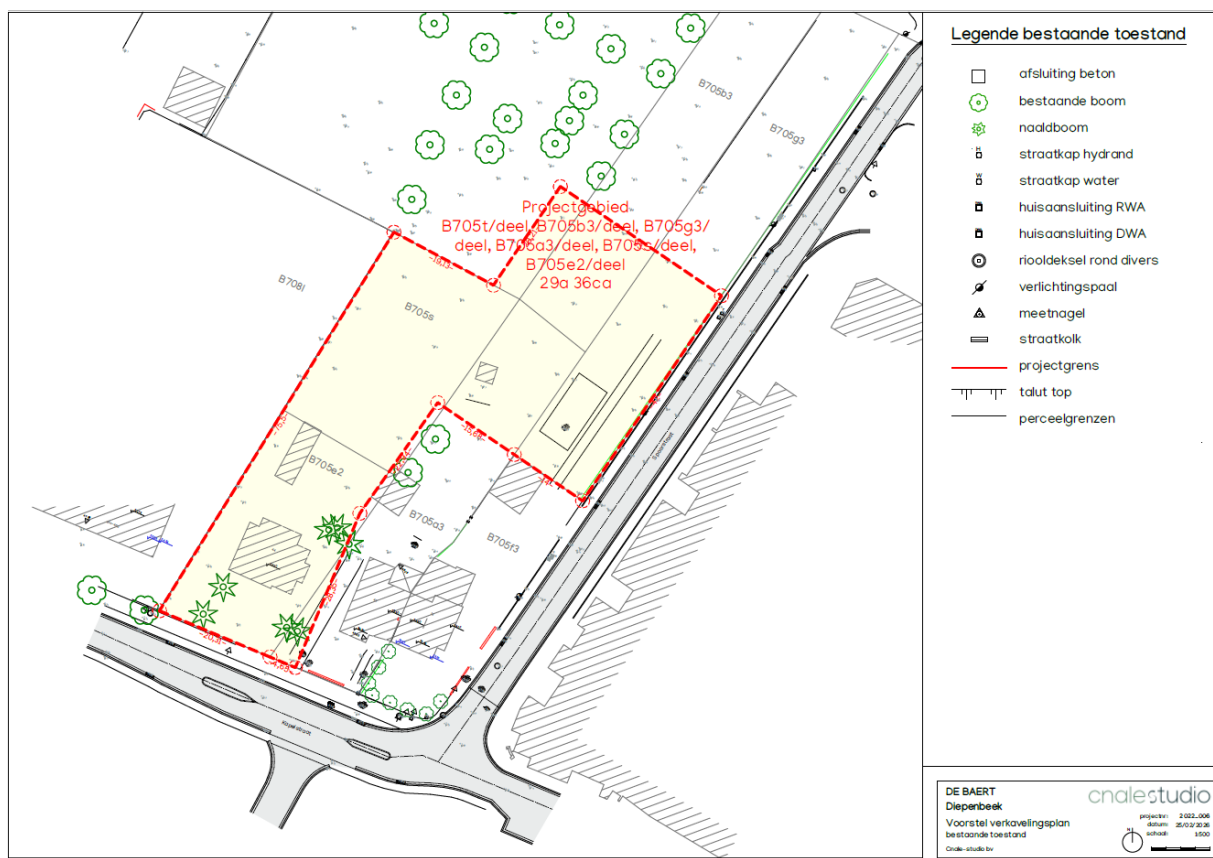
2.1 HUIDIGE SITUATIE

Het projectgebied grenst in het oosten aan de Spoorstraat en in het zuiden aan de Kapelstraat. In het zuiden van het projectgebied staat een woning (Kapelstraat 44). In het noorden en centraal in het projectgebied staat twee kleine bijgebouwtjes. In de rest van het projectgebied zijn bomen aanwezig, in het oosten een tuinzone met verhardingen. Op het gewestplan is het uiterste noordwesten binnen een bufferzone gekarteerd, de rest van het projectgebied valt binnen woongebied.

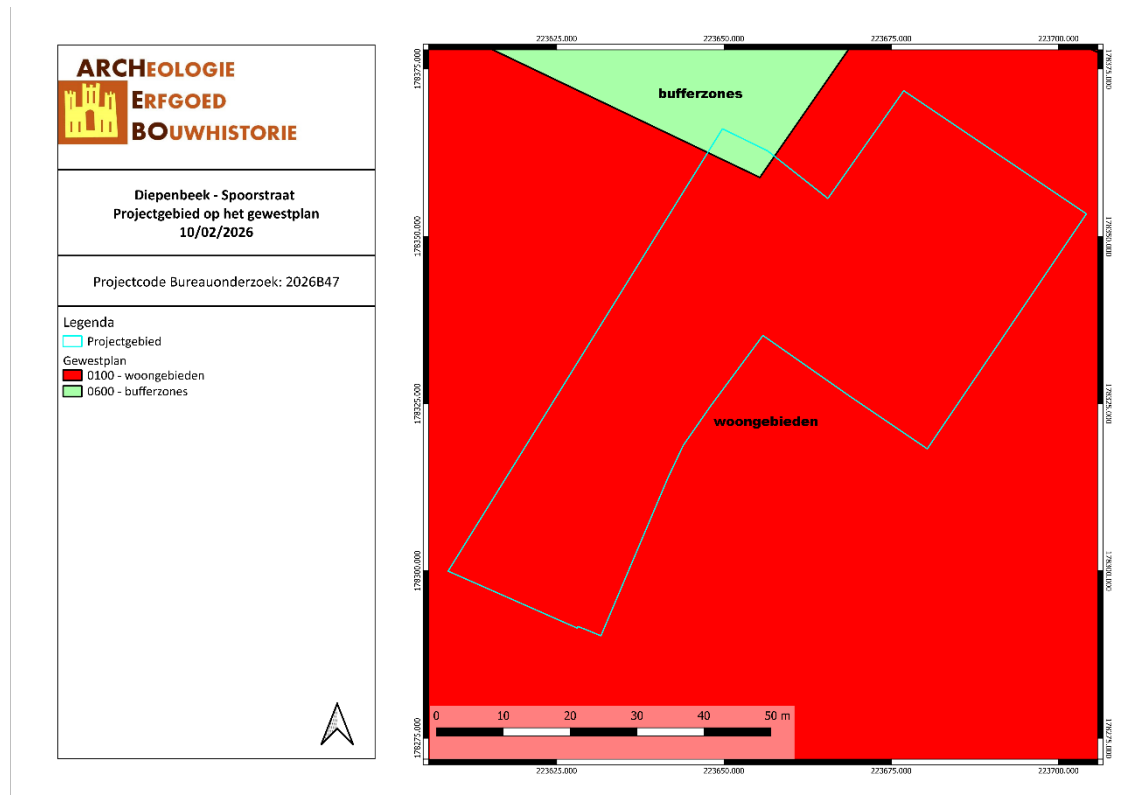

DISP/10/02/26/3 - Digitale aanmaak

Figuur 4: Situering van het projectgebied op de Orthofoto van 2025 (Geopunt, 2026)

Figuur 5: Bestaande toestand (Opdrachtgever, 2026)

DISP/10/02/26/4 - Digitale aanmaak

Figuur 6: Situering van het projectgebied op Gewestplan (Geopunt, 2026)

2.2 TOEKOMSTIGE SITUATIE

De opdrachtgever plant in om het projectgebied te verkavelen in 9 loten. In het zuiden van het projectgebied zijn reeds gebouwen aanwezig, deze dienen eerst gesloopt te worden. Loten 1 tot en met 6 zullen voorzien worden voor halfopen bebouwing (in totaal drie gebouwen en zes woningen: twee woningen aan de Kapelstraat en vier woningen aan de Spoorstraat). Achter loten 5 en 6 ligt lot 7 dat opgedeeld is in zeven deelloten (A tot en met G). Ten westen en noorden van loten 5 en 6 is een zone voorzien die recht op doorgang geeft. Al deze loten dienen voorzien te worden van de nodige nutsvoorzieningen zoals waterleidingen, riolering, elektriciteit en dergelijke.

Aangezien het om een verkavelingsvergunning gaat zijn er nog geen bouwplannen beschikbaar van de individuele woningen. Ook eventuele bodemingrepen in de tuinzones zijn nog onbekend. Bijgevolg wordt er uitgegaan van een maximale verstoringsgraad binnen het volledige projectgebied.

Figuur 7: Verkavelingsplan (Opdrachtgever, 2026)

3 BUREAUONDERZOEK

Het doel van de bureaustudie is de aanwezigheid, aard en bewaringsomstandigheden van de archeologische monumenten te kunnen inschatten, de landschappelijke opbouw van het gebied te kennen, om de impact van de werken op het aanwezige archeologische erfgoed in te schatten en daaruit concrete aanbevelingen te formuleren voor de verdere prospectiestrategie.

In dit hoofdstuk wordt gebruik gemaakt van alle beschikbare kaarten van het plangebied, te weten de bodemkaart, geologische kaarten, bodemerosiekaart, bodemgebruikskaart en relevante historische kaarten. De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) werd gebruikt als uitgangspunt voor de bestudering van archeologische waarden in de omgeving van het plangebied.

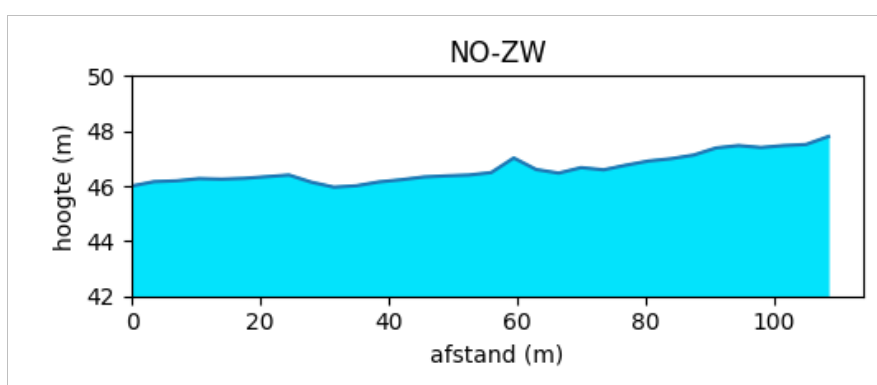
De gebruikte kaarten werden in georeferenciede vorm (Belge Lambert 1972) gebruikt in het programma QGIS. In dit programma werden de genoemde kaarten als lagen toegevoegd teneinde er de huidige en toekomstige situatie op te kunnen weergeven. Het plangebied werd bovendien op alle kaarten geplot om de oriëntatie op de kaarten te vergemakkelijken.

3.1 LANDSCHAPPELIJKE & BODEMKUNDIGE SITUERING

3.1.1 Topografische situering

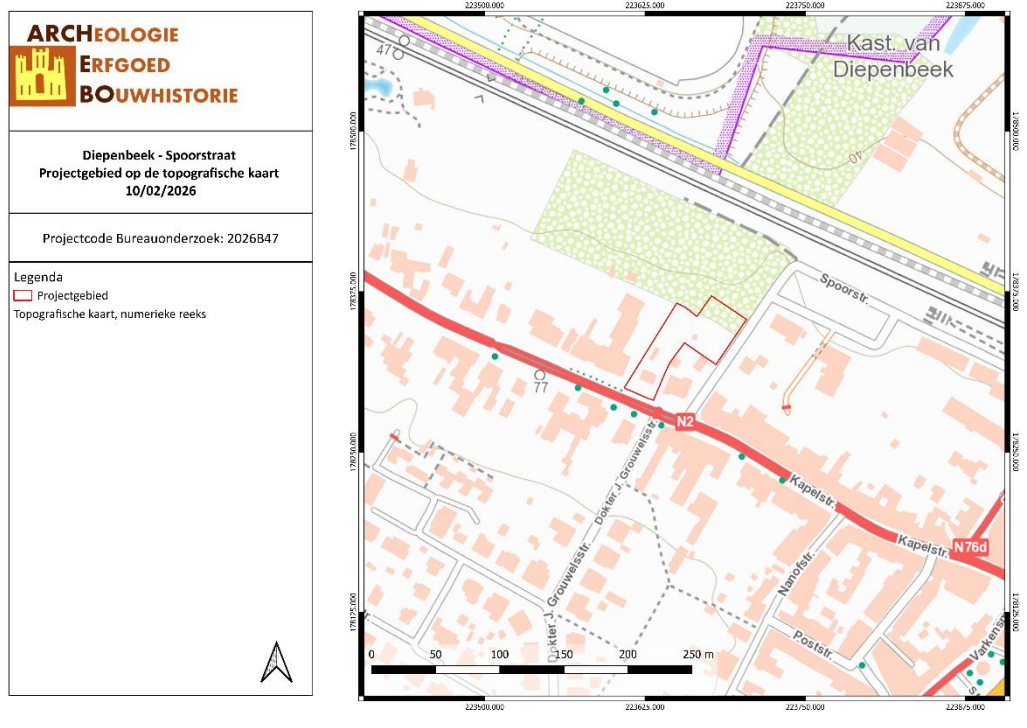
Het projectgebied ligt aan de Spoorstraat en de Kapelstraat te Diepenbeek, een plaats en gemeente gelegen in de Belgische provincie Limburg. De gemeente Diepenbeek wordt omringd door de gemeentes Hasselt, Genk en Bilzen-Hoeselt. Het projectgebied is gelegen in de dorpskern van Diepenbeek ter hoogte van het station. In de wijdere omgeving zijn sportterreinen en industrieterreinen terug te vinden.¹

De hoogte van het projectgebied stijgt van 46 m TAW in het noordoosten naar 47,5 m TAW in het zuidwesten, een stijging van 1,5 m over een afstand van ca. 110 m. Er is dus een lichte helling waar te nemen binnen het projectgebied. In de wijdere omgeving is waar te nemen dat het projectgebied gelegen is op een noordelijke helling. De dichtstbijzijnde waterloop bevindt zich op een afstand van 350 m van het projectgebied. Door de ligging binnen een gradiëntenzone is de trefkans voor steentijdsites eerder hoog in dit gebied.

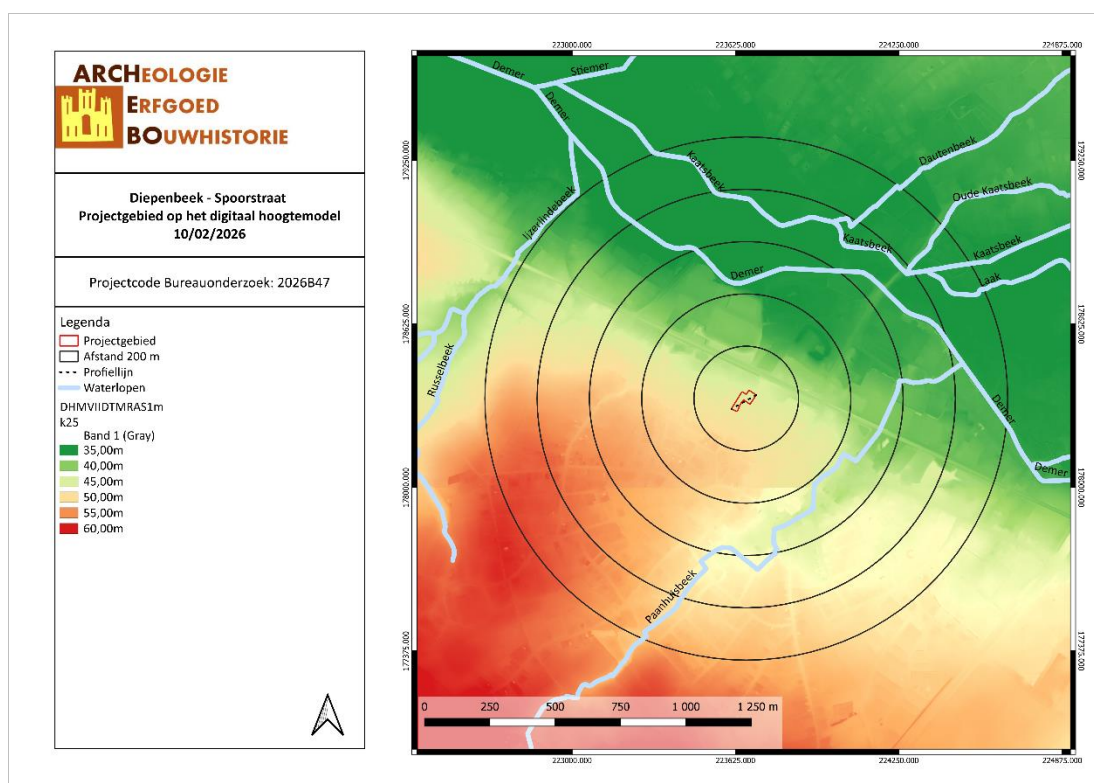
Figuur 8: Hoogteprofiel doorheen het plangebied (NO-ZW) (Geopunt, 2026)

¹ Wikipedia, "Diepenbeek", in Wikipedia, geraadpleegd 10 februari 2026, <https://nl.wikipedia.org/wiki/Diepenbeek>

DISP/10/02/26/5 - Digitale aanmaak

Figuur 9: Topografische kaart met situering van het projectgebied (Geopunt, 2026)

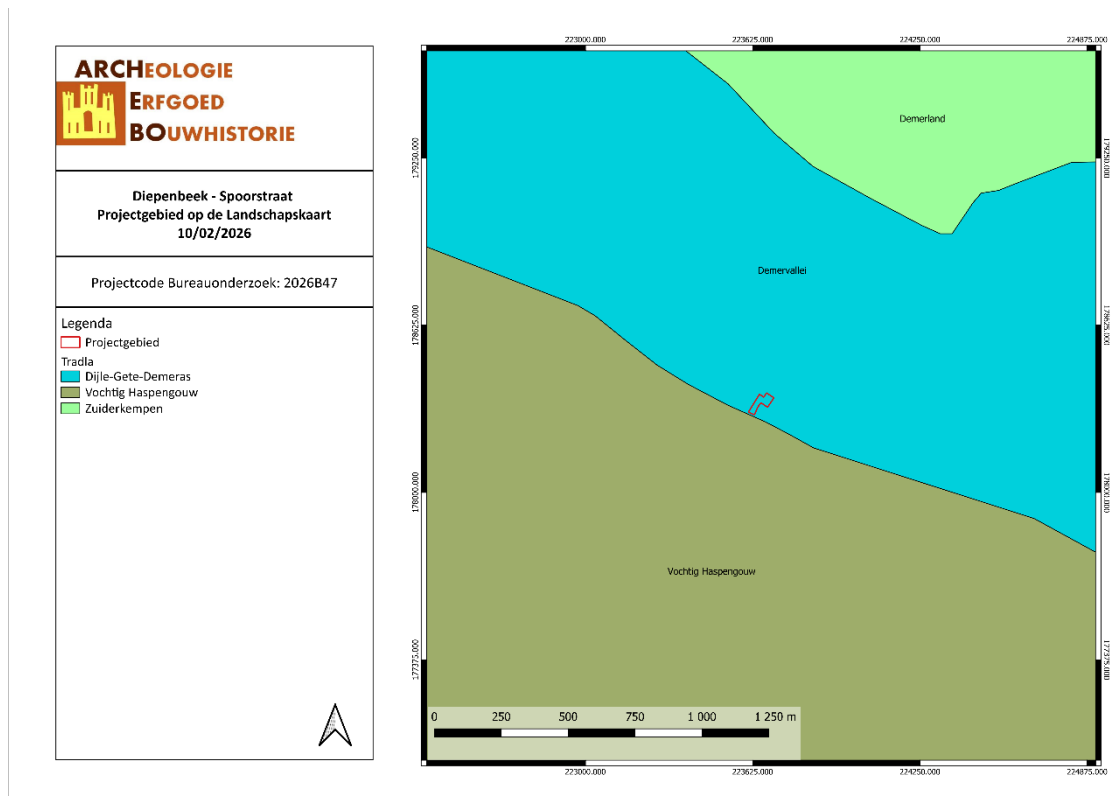
DISP/10/02/26/6 - Digitale aanmaak

Figuur 10: Situering van het projectgebied op het Digitaal Hoogtemodel (Geopunt, 2026)

3.1.2 Geologie & landschap

3.1.2.1 Fysisch geografisch

Het projectgebied is volgens de Traditionele Landschappenkaart gekarteerd binnen de Dijle-Gete-Demerassen en meer bepaald binnen de Demervallei.

DISP/10/02/26/7 - Digitale aanmaak

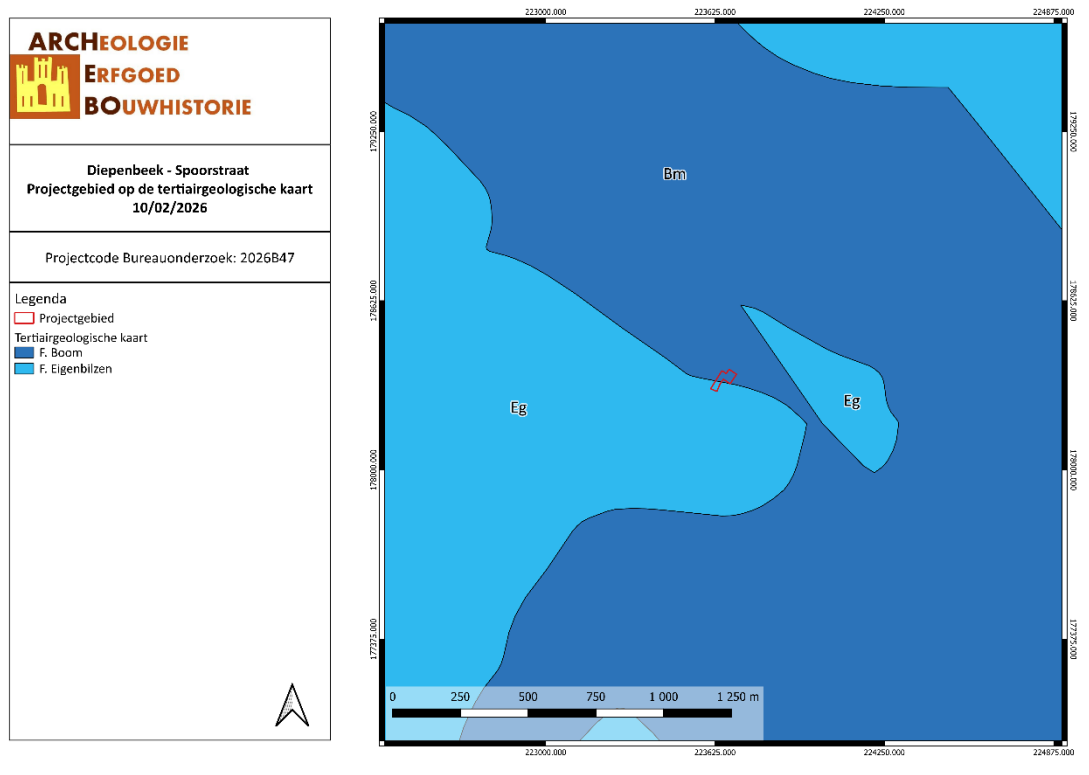
Figuur 11: Situering van het projectgebied op de Landschapskaart (Geopunt, 2026)

3.1.2.2 Paleogeen & neogeen (Tertiair)

Op basis van de Databank Ondergrond Vlaanderen bevindt het noordelijke deel van het projectgebied zich binnen de Formatie van Boom en het zuidelijke deel binnen de Formatie van Eigenbilzen.

De Formatie van Boom bestaat uit een overspoelingslaag die van aanzienlijke diepte bleek te zijn. Na de leperiaan-klei, wordt een tweede dikke kleilaag afgezet, de **Boom Klei (Formatie van Boom)**, die in de ondergrond van de Kempen tot 100 m dik wordt. Zijn typische gebande structuur (blauwgrijze tot bruinzwarte klei, zandhoudend, afwisselend met dunne lagen silt) en het voorkomen van platte kalkversteningen, de septaria, vindt men terug tot in Saksen waar hij als Septarien-Ton gekend is.²

Het afsluitende kleirijk **Eigenbilzen Glauconietzand (Formatie van Eigenbilzen)** kondigt het ondieper worden van de zee aan en is het begin van een grote regressie.³ De formatie is gekenmerkt door zijn grijs tot groengrijs fijn zanderige ondergrond. Tevens is de bodem kleihoudend en weinig glauconiethoudend, glimmerhoudend. Onderaan is de formatie sterk kleihoudend.⁴

DISP/10/02/26/8 - Digitale aanmaak

Figuur 12: Situering van het projectgebied op de Tertiairgeologische kaart (Geopunt, 2026)

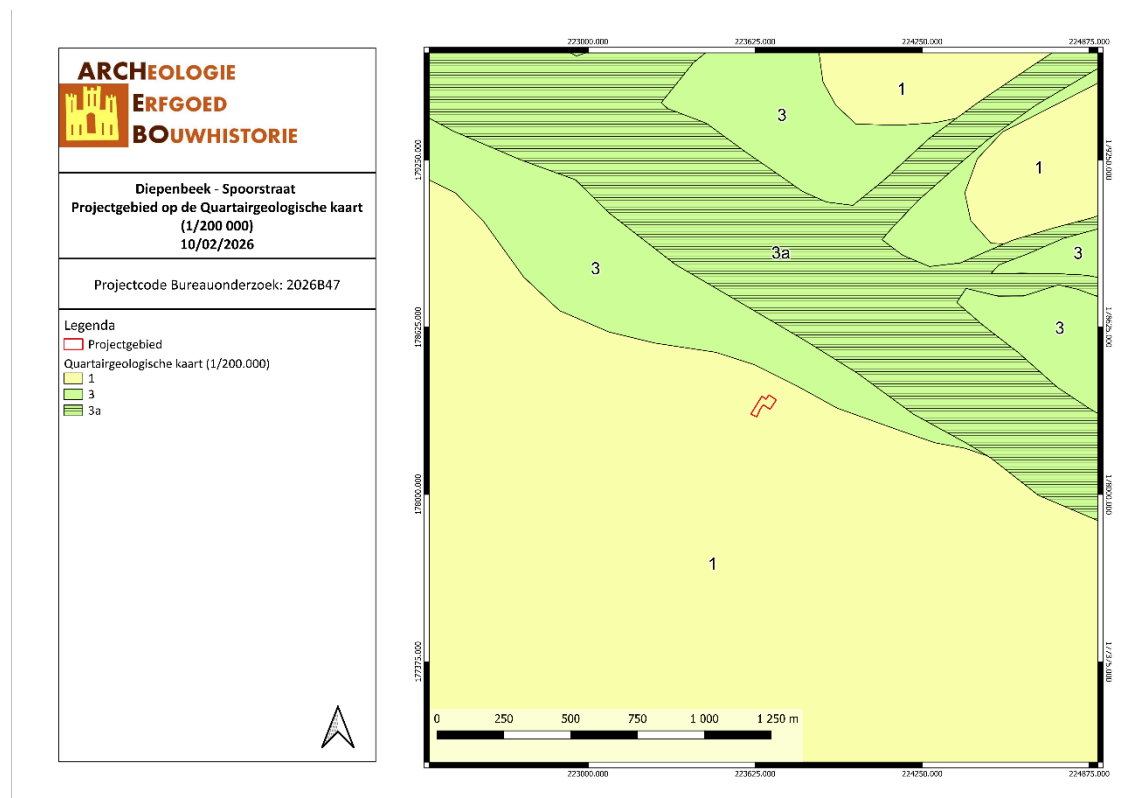
² Gullentops en Wouters, *Delfstoffen in Vlaanderen*, 17; "Databank Ondergrond Vlaanderen", *Databank Ondergrond Vlaanderen*, geraadpleegd 11 januari 2017, <https://www.dov.vlaanderen.be/>.

³ Gullentops en Wouters, *Delfstoffen in Vlaanderen*, 18.

⁴ "Databank Ondergrond Vlaanderen".

3.1.2.3 Quartair

Volgens de quartairgeologische kaart (1/200.000) bevindt het projectgebied zich volledig binnen type 1. De onderste laag bestaat uit eolische afzettingen (zand tot silt) van het Weichseliaan, mogelijk Vroeg-Holoceen zand tot zandleem in het noordelijke en centrale gedeelte van Vlaanderen en silt (loess) in het zuidelijke gedeelte van Vlaanderen. Dit is afgedekt door hellingsafzettingen uit het Quartair.⁵

DISP/10/02/26/9 - Digitale aanmaak

Figuur 13: Situering van het projectgebied op de Quartairgeologische kaart 1/200 000 (Geopunt, 2026)

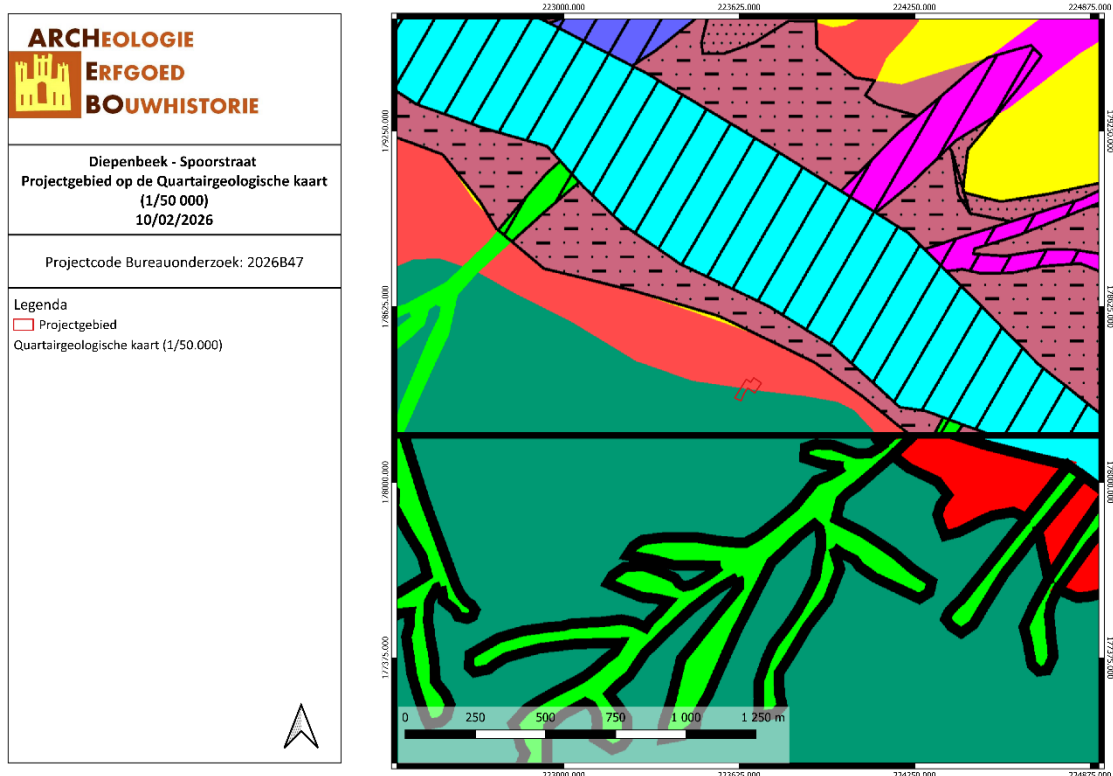

⁵ Databank Ondergrond Vlaanderen.

Volgens de quartairgeologische kaart (1/50.000) valt het noorden van het projectgebied binnen type 6, het zuiden valt binnen type 5.

Bij type 6 bestaat de jongste van deze afzettingen uit lemig zand. Hierbij is er een afwisseling van dunne laagjes zand uit de Formatie van Wildert met leem uit het Brabants leem. In deze afzetting is het aandeel zand groter dan het aandeel leem.

Bij type 5 worden deze zandlemen beschouwd als de overgangszone tussen het voorkomensgebied van de dekzanden en de lössafzettingen. De afzetting kan op deze manier beschouwd worden als een afwisseling van fijne laagjes van de Zanden van Wildert met de Haspengouw leem.⁶

DISP/10/02/26/10 - Digitale aanmaak

Figuur 14: Situering van het projectgebied op de Quartairgeologische kaart 1/50 000 (Geopunt, 2026)

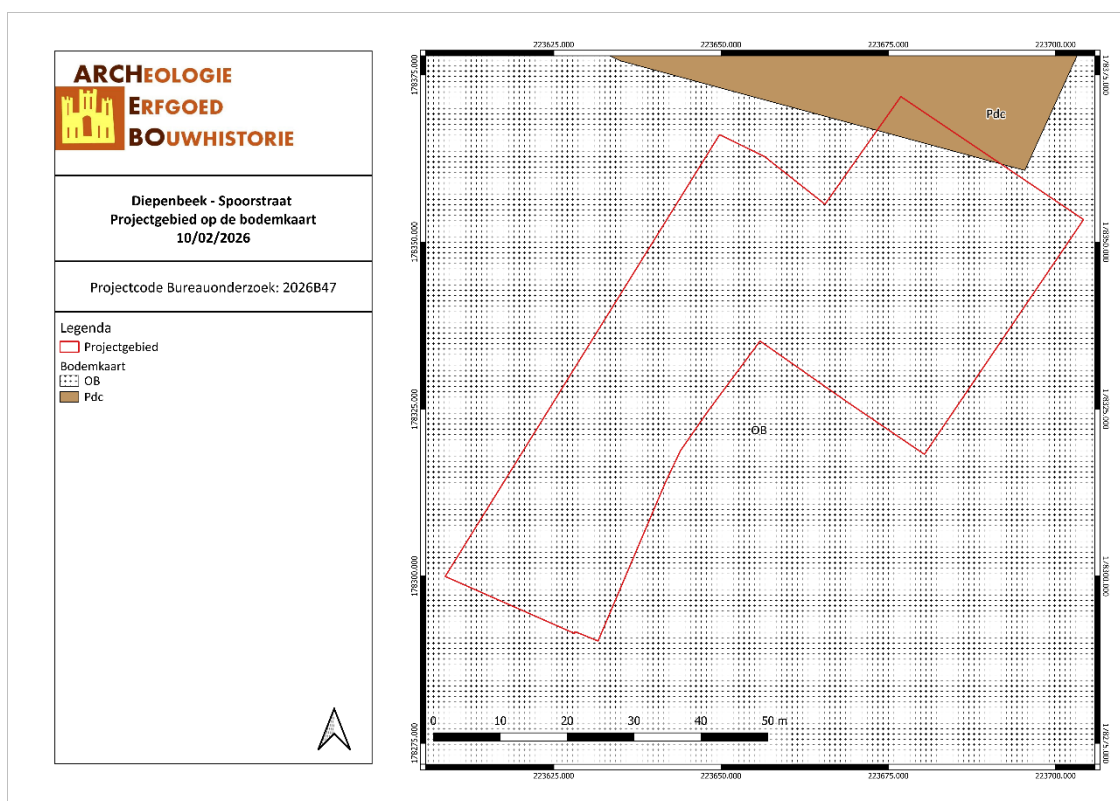
⁶ FREDERICKX E. en GOUWY S., *Toelichting bij de Quartairgeologische kaart – kaartblad 25, Hasselt*, Leuven 1996.

3.1.2.4 Bodem, bodemkundig booronderzoek, erosie & bodemgebruik

Volgens de bodemkaart van Vlaanderen valt het overgrote deel van het projectgebied binnen bodemtype OB, het uiterste noorden valt binnen bodemtype Pdc.

OB betekent 'onder bebouwing'. Soms wordt het bodemprofiel door het ingrijpen van de mens gewijzigd waardoor de onderliggende bodemserie niet meer te identificeren is.

De bouwlaag van deze gronden is zeer donker grijsbruin en humusrijk. Vanaf 30 cm diepte is het materiaal bruin tot bleekbruin, meestal komen in deze horizont roestverschijnselen voor vanaf 40-60 cm. De sterk verbrokkelde en gevlekte textuur B begint tussen 60 en 80 cm. In vele gevallen is de klei aanrijkingshorizont bijna verdwenen en worden ijzerconcreties aangetroffen. Soms komt een zand- of leemsubstraat voor, in andere golvende gebieden waar Tertiair binnen boorbereik voorkomt is het een klei, of klei-zandsubstraat. De bodems lijden aan waterlast gedurende de natte seizoenen vooral bij leem, klei of klei-zandsubstraat. De waterhuishouding is gunstig in de zomer. Voor rationeel gebruik als akkerland is drainering noodzakelijk. De bodem is geschikt voor de meeste akkerteelten. Ook geschikt voor weiland en extensieve groenteteelt.⁷

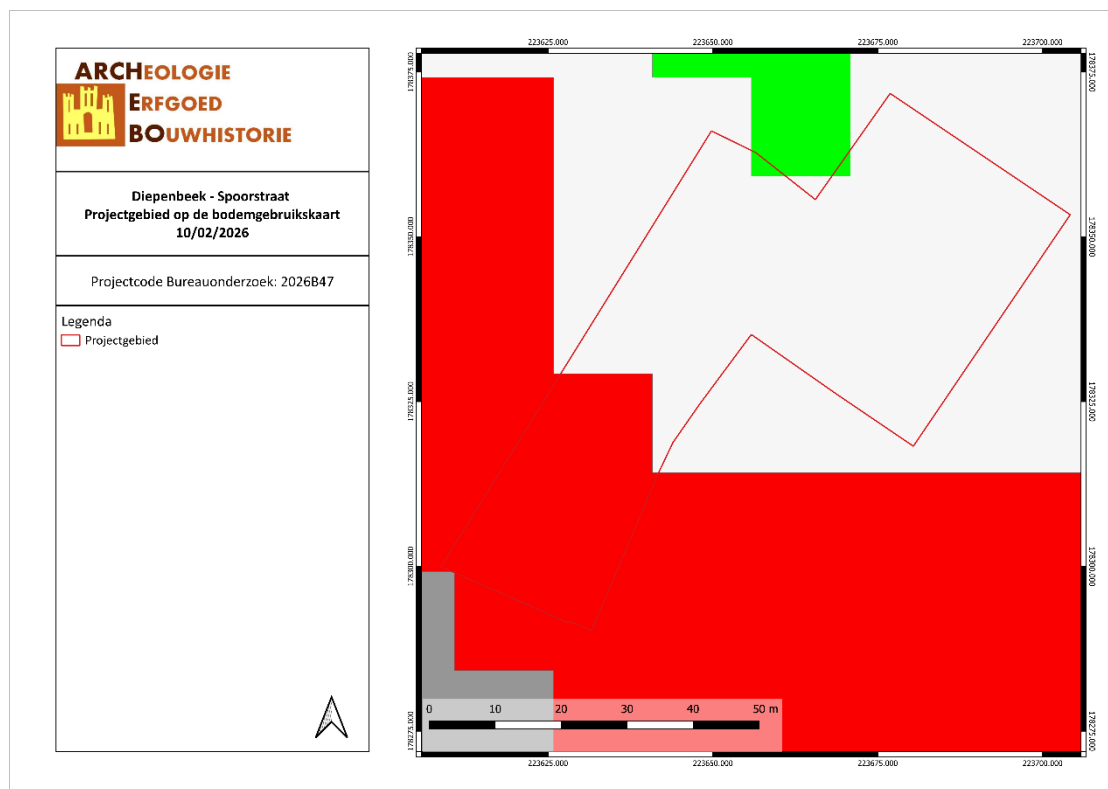

DISP/10/02/26/11 - Digitale aanmaak

Figuur 15: Situering van het projectgebied op de bodemkaart Vlaanderen (DOV, 2026)

Volgens de bodemgebruiksk kaart valt het projectgebied binnen andere bebouwing, loofbos en naaldbos. Op de potentiële bodemerosiekaart zijn er geen gegevens beschikbaar voor het projectgebied.

⁷ VAN RANST E. & SYS C., *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1 : 20.000)*, Gent, 2000, p. 107, 142, 179, 209.

DISP/10/02/26/12 - Digitale aanmaak

Figuur 16: Situering van het projectgebied op de Bodemgebruikskarta (DOV, 2026)

3.2 ARCHEOLOGISCHE EN ERFGOEDKUNDIGE DATA

3.2.1 Centrale Archeologische Inventaris (CAI)

Binnen het projectgebied zijn geen archeologische waarden bekend. Binnen een straal van 1 km zijn 20 archeologische waarden bekend.

Ca. 108 m ten noorden van het projectgebied (CAI 988753) heeft een proefsleuvenonderzoek plaatsgevonden. Tijdens dit onderzoek grondsporen en materiaal aangetroffen vanaf de metaaltijden tot en met de nieuwste tijd, verder zijn er losse vondsten aangetroffen uit het midden mesolithicum.

Ca. 112 m ten noordoosten van het projectgebied (CAI 988755) heeft een archeologische opgraving plaatsgevonden. Tijdens deze opgraving zijn vondsten en grondsporen aangetroffen vanaf de steentijd tot en met de moderne periode.

Ca. 215 m ten noordoosten van het projectgebied (CAI 51407) ligt een monumentaal relict, het betreft het Kasteel van Diepenbeek uit de late middeleeuwen.

Ca. 215 m ten noordoosten van het projectgebied (CAI 1541) heeft een historische studie plaatsgevonden.

Ca. 215 m ten noordoosten van het projectgebied (CAI 983171) heeft een werfbegeleiding plaatsgevonden. Er zijn sporen aangetroffen uit de nieuwe tijd.

Ca. 150 m ten oosten van het projectgebied (CAI 1180) heeft een cartografische studie plaatsgevonden. Deze studie heeft aangetoond dat er mogelijk een windmolen aanwezig is op deze plaatst, met als vroegste notering de late middeleeuwen.

Ca. 150 m ten oosten van het projectgebied (CAI 979961) heeft een archeologische opgraving plaatsgevonden. Tijdens deze opgraving zijn vondsten en grondsporen aangetroffen van de steentijd tot en met de post middeleeuwen.

Ca. 150 m ten oosten van het projectgebied (CAI 991832) heeft een archeologische opgraving plaatsgevonden. Tijdens deze opgraving zijn sporen en vondsten aangetroffen uit de ijzertijd, nieuwe tijd en nieuwste tijd.

Ca. 150 m ten oosten van het projectgebied (CAI 3001) heeft een erfgoed onderzoek plaatsgevonden. Dit onderzoek heeft uitgewezen dat er mogelijk 18de -eeuwse molen gelegen heeft.

Ca. 150 m ten oosten van het projectgebied (CAI 990320) heeft een vooronderzoek met ingreep in de bodem plaatsgevonden. Tijdens dit onderzoek zijn vondsten en sporen aangetroffen uit de ijzertijd/Romeinse periode en de post-middeleeuwen.

Ca. 343 m ten oosten van het projectgebied (CAI 213005) heeft een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem plaatsgevonden. Tijdens dit onderzoek zijn sporen en vondsten aangetroffen uit de metaaltijden tot en met de nieuwste tijd.

Ca. 343 m ten oosten van het projectgebied (CAI 214400) heeft een archeologische opgraving plaatsgevonden. Er zijn sporen aangetroffen uit de volle middeleeuwen.

Ca. 649 m ten oosten van het projectgebied (CAI 224402) heeft een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem plaatsgevonden. Er zijn sporen en vondsten aangetroffen uit de late middeleeuwen en de nieuwste tijd.

Ca. 372 m ten zuidoosten van het projectgebied (CAI 50577) ligt een monumentaal relict, het betreft de Sint-Servaaskerk.

Ca. 191 m ten zuiden van het projectgebied (CAI 991637) heeft een vooronderzoek met ingreep in de bodem plaatsgevonden. Het betreffen sporen en vondsten uit de late middeleeuwen.

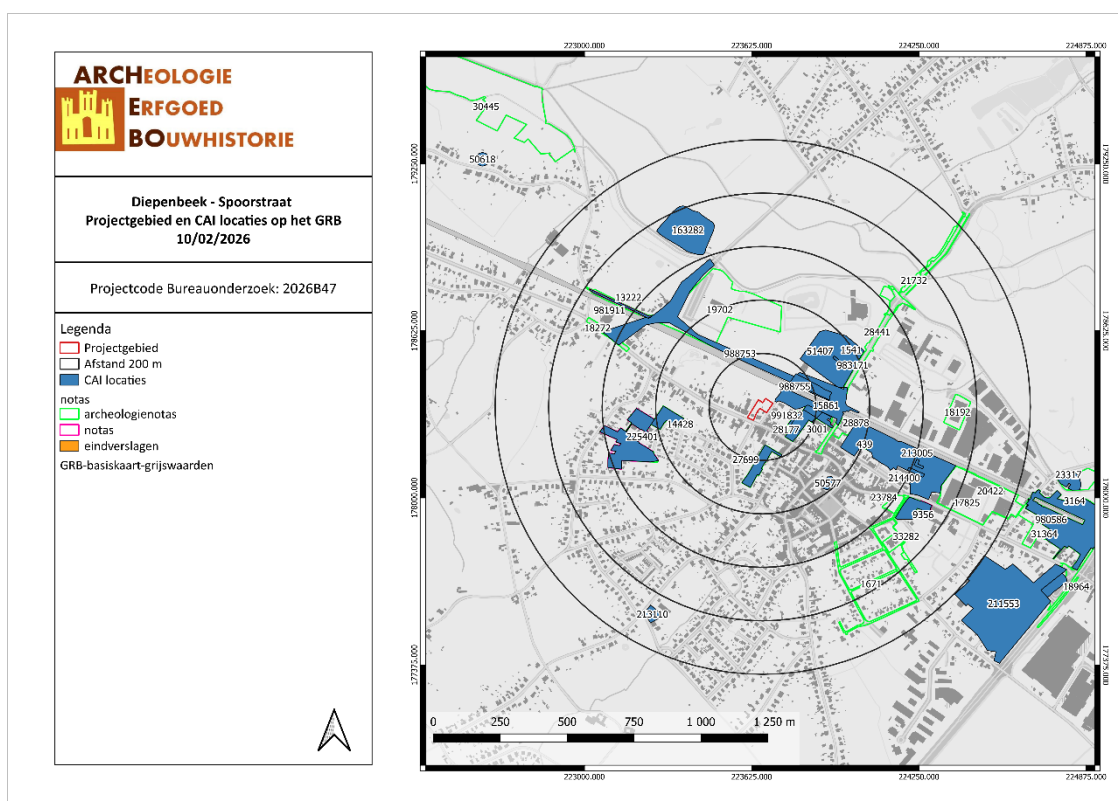
Ca. 886 m ten zuiden van het projectgebied (CAI 213110) heeft een erfgoedonderzoek plaatsgevonden naar het Nanhof, een late middeleeuwse hoeve.

Ca. 439 m ten westen van het projectgebied (CAI 227064) heeft een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem plaatsgevonden. Tijdens dit onderzoek zijn enkel recente sporen aangetroffen.

Ca. 439 m ten westen van het projectgebied (CAI 225401) heeft een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem plaatsgevonden. Tijdens dit onderzoek zijn middeleeuwse sporen aangetroffen.

Ca. 530 m ten noordwesten van het projectgebied (CAI 981911) heeft een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem plaatsgevonden. Tijdens dit onderzoek zijn vondsten en sporen aangetroffen uit de volle middeleeuwen en de nieuwe tijd.

Ca. 588 m ten noordwesten van het projectgebied (CAI 163282) heeft een archeologische opgraving plaatsgevonden en een kaartstudie. Er ligt mogelijk een kasteel met walgracht.

DISP/10/02/26/13 - Digitale aanmaak

Figuur 17: Kaart met aanduiding van het projectgebied en de vondstlocaties uit de CAI (CAI, 2026)

3.2.2 Bekrachtigde archeologienota's en nota's

Binnen een straal van 200 m rondom het projectgebied werden 3 archeologienota's, 3 nota's en twee eindverslagen opgesteld. Uit het bureauonderzoek, zie ook CAI 27699. Lijkt de verwachting voor archeologische restanten hoog. Bijgevolg is er een vervolgonderzoek aanbevolen.⁸ Tijdens het vooronderzoek met ingreep in de bodem zijn voornamelijk sporen uit de nieuwe tijd aangetroffen en een lage sporendensiteit. Bijgevolg wordt de kans op kenniswinst laag geacht. Vervolgonderzoek in de vorm van een vlakdekkende opgraving wordt niet noodzakelijk geacht.⁹

Uit het bureauonderzoek, zie ook CAI 24665. Lijkt de verwachting voor archeologische restanten eerder hoog. Bijgevolg is er een vervolgonderzoek aanbevolen in de vorm van landschappelijke boringen en proefsleuven. Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn sporen aangetroffen uit de Late IJzertijd/Vroeg Romeinse periode en uit de post middeleeuwen, om deze reden is een archeologische opgraving aanbevolen.¹⁰ Tijdens de vlakdekkende opgraving is een ijzertijd spieker en afvalkuil aangetroffen. Daarnaast zijn er kuilen aangetroffen die op basis van de Ferrariskaart geïnterpreteerd kunnen worden als plantkuilen. Tot slot zijn er nog sporen aangetroffen uit de post-middeleeuwen, nieuwe en nieuwste tijd en recente verstoringen.¹¹

Uit het bureauonderzoek, zie ook CAI 14223¹². Lijkt de verwachting voor archeologische restanten eerder hoog. Bijgevolg is vervolgonderzoek in de vorm van landschappelijke boringen en proefsleuven. Het proefsleuvenonderzoek werden matig tot veel sporen aangetroffen vanaf de Late-Middeleeuwen. Bijgevolg is er een vervolgonderzoek in de vorm van een vlakdekkende opgraving aanbevolen.¹³ Tijdens deze opgraving zijn sporen aangetroffen uit de ijzertijd, de volle middeleeuwen en de post middeleeuwen.¹⁴

3.2.3 Inventaris Onroerend Erfgoed (IOE)

De Inventaris van het onroerend erfgoed biedt een overzicht van waardevol erfgoed in Vlaanderen. Zowel bouwkundig, archeologisch, landschappelijk als varend erfgoed zijn opgenomen in deze databank, goed voor meer dan 83.000 erfgoedobjecten in totaal. Op basis van diverse zoekcriteria kan er heel gericht naar de verschillende erfgoedobjecten gezocht worden. Erfgoedobjecten kunnen vastgesteld en/of beschermd zijn.¹⁵

Binnen het projectgebied zijn geen erfgoedwaarden bekend. Rondom het projectgebied zijn wel een aantal gebieden waar geen archeologie meer aanwezig is. Verder zijn er in de omgeving beschermde monumenten, beschermde stads- of dorpsgezichten en vastgesteld bouwkundig erfgoed terug te vinden.

⁸ DEVILLE T en S. Houbrechts, *Archeologienota Nanofstraat - Diepenbeek*, Hasselt 2023.

⁹ DEVILLE T en S. Houbrechts, *Nota Nanofstraat - Diepenbeek*, Hasselt 2024.

¹⁰ BIGONZI V, A. DOUCET, W. DECRAMER, *Archeologienota Diepenbeek - Kapelstraat*, Sint-Truiden 2022; DOUCET A, T. LEES, W. DECRAMER, *Nota Diepenbeek - Kapelstraat*, Sint-Truiden 2023.

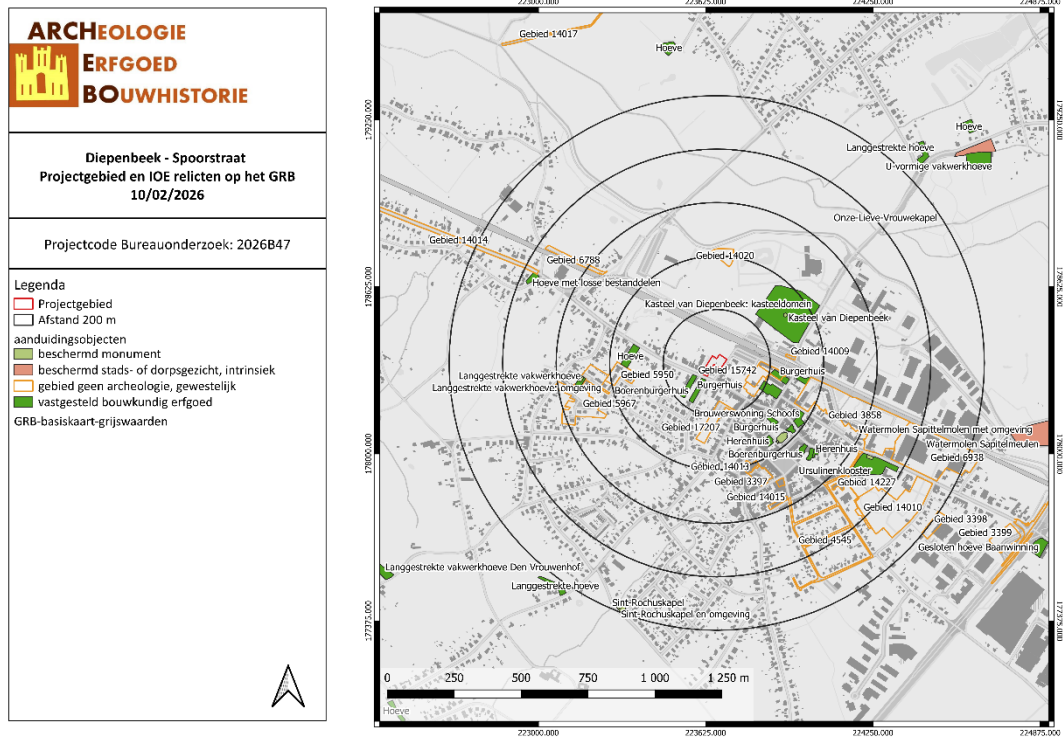
¹¹ CLAESEN J., et al, *Eindverslag Diepenbeek - Kapelstraat*, Kortenaeken 2024.

¹² DEVILLE T en S. HOUBRECHTS, *Archeologienota Spoorstraat - Diepenbeek*, Hasselt 2020.

¹³ DE NUTTE G et al, *Nota Spoorstraat - Diepenbeek*, Hasselt 2020.

¹⁴ CLAESEN J et al, *Eindverslag Diepenbeek - Spoorstraat*, Kortenaeken 2020.

¹⁵ Agentschap Onroerend Erfgoed, "Inventaris Onroerend Erfgoed", geraadpleegd 13 november 2025, <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/>.

DISP/10/02/26/14 - Digitale aanmaak

Figuur 18: Kaart met situering van het projectgebied en IOE-relicten op GRB-basiskaart (IOE, 2026)

3.3 HISTORIEK EN CARTOGRAFISCHE BRONNEN

3.3.1 Onderzoek historische bronnen

Toponymie en geschiedenis¹⁶

Diepenbeek wordt voor het eerst vermeld in 1063 als Thienbeche, in 1092 Tidebecke, ook Tiebecke (Germaans "Teudan Baki", beek van Teudo).

Diepenbeek was een vrijheerlijkheid, in het bezit van het geslacht van Diepenbeek (afstammend van de Heren van Steyn). In het eerste kwart van de 13de eeuw was er een betwisting van soevereiniteit tussen Luik en Brabant. Uiteindelijk werd het een Luiks leen, maar er was ook een tijdelijke Brabantse afhankelijkheid sinds 1266.

Na de dood van de laatste vrijheer Hendrik van Diepenbeek (1359), worden de bezittingen geërfd door Willem van Sombreffe (leenverheffing in 1393), vervolgens Boudewijn van Montjardin en Jan van Schoonvorst in 1412. In 1433 verdeling der vrijheerlijkheid tussen de families van Schoonvorst en van Gaver en de families de Horne en de Merode. Na aankopen in 1663 en 1679 in bezit van de Commanderie van Alden Biesen en als baronie overgedragen aan de rentmeester. Eigen schepenbank met Luikse rechtspraak.

Midden 11de eeuw oprichting van romaanse kerk en toren onder Albertus van Thienbecke, waarvan begeving- en tiendrecht in 1235 werd toegekend aan de abdij van Villers; vanaf 1382 begeving- en tiendrecht overgedragen aan Sint-Lambertuskapittel. Tot 1589 dekenaat Tongeren, daarna dekenaat Hasselt. Oudste woonkern gelegen in het zuidwesten tussen de Jeugdstraat - Bouquetstraat (baan Diepenbeek - Wimmertingen) en de Dooistraat - Crijtstraat (baan Diepenbeek - Kortessem). In dat gebied (op het gehucht Keizel) tot vorige eeuw twee imposante megalietvelden: het Tombeveld en het Kapelveld (begrensd door Bouquetstraat, Tomstraat, Keizel en Keizelvoetweg). Op het Kapelveld: grote platte middensteen (2 m diameter) met daarrond lange gelijklopende rijen zware stenen. Vele stenen ingegraven of weggesleept bij het rooien van het eikebos in 1860; grootste stenen in 1904 overgebracht naar de tuin van het Koninklijk Atheneum te Hasselt; andere stenen dienden in 1928 voor de aanleg van het Veldekemonument (Hasselt).

In de oudste kern lag tevens de eerste burcht der vrijheren: op het Nanofveld aan de Nanofstraat (Oudenhofstraat); cirkelvormige omgrachting thans gedempt en tot midden 19de eeuw grondvesten der slottoren nog zichtbaar. Vrijwel alle laathoven lagen in dat gebied; daarvan resteren nog: het hof van Buchout (de Bouquetwinning), oudste leenhof daterend uit eerste jaren der vrijheerlijkheid, een middelpunt vormend van alle wegen die uit omgeving er heen leiden, en het Hof van Merel (Merlemont) nabij de Merelberg. Buiten deze oudste kern, op het gehucht Grendel, het laathof van Desseneeren of Catershof, de zogenaamd "Mot" (verdwenen bij aanleg van de weg Genk-Diepenbeek). De dorpskom ontstond later op het kruispunt van de banen Hasselt-Maastricht (in 1755 rechtgetrokken en verhard) en Genk-Borgloon (Heidestraat - Nieuwstraat - Statiestraat - Varkensmarkt - Dooistraat - Crijtstraat). Bij dit centrum (Statiestraat) werd circa 1400 een tweede waterburcht opgetrokken, het huidige "Kasteel van Diepenbeek". De heide, ten noorden van de Demer bleef tot deze eeuw dun bevolkt en was een kaal, waterrijk gebied tot bij de bebossing (dennen) in vorige eeuw. Tijdens de 19de eeuw, ontginning van ijzererts tot 1879. Thans heeft de heide mede door de inplanting van het Limburgs universitair centrum het karakter gekregen van een stadsrandgemeente.

¹⁶ Agentschap Onroerend Erfgoed, "Inventaris Onroerend Erfgoed", geraadpleegd 10 februari 2026, <https://inventaris.onroenderfgoed.be/>.
Wikipedia, "Diepenbeek".

3.3.2 Historische situatie aan de hand van cartografische bronnen

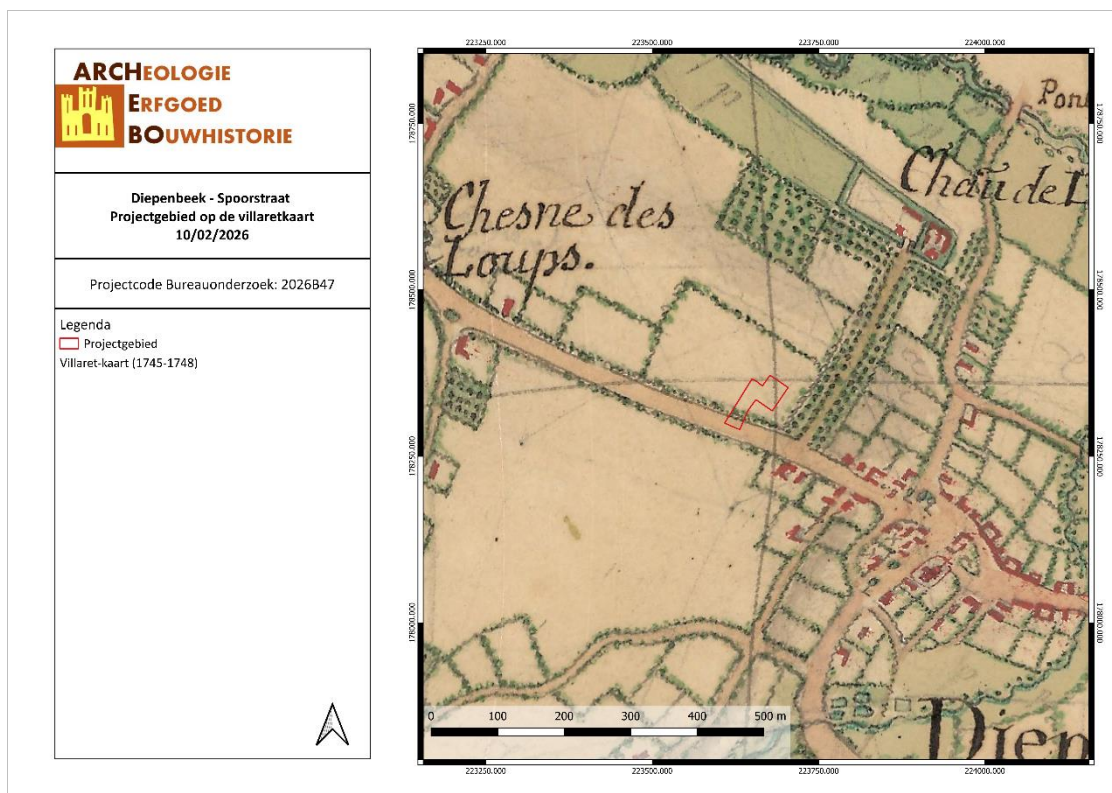
Een belangrijke bron van informatie wordt geleverd door het historisch kaartmateriaal. Dit om na te gaan of er bebouwing is geweest op het terrein in historische tijden, of dat het landgebruik van het perceel is gewijzigd doorheen de tijd. Hierbij moet wel rekening gehouden worden met het feit dat de eerste bruikbare kaarten pas vanaf de 16de eeuw of later voorhanden zijn.

Bovendien is de afwezigheid van bebouwing op kaarten geen garantie dat er geen bebouwing is geweest. In de beginperiode van de cartografie werden voornamelijk grotere nederzettingen en belangrijkere bouwwerken zoals kerken, kloosters en kastelen weergegeven en was er weinig of geen aandacht voor de burgerlijke architectuur. Pas vanaf de 19de eeuw verschijnen de eerste gedetailleerde kaarten. Mogelijk eerder aanwezige middeleeuwse structuren waren misschien reeds verdwenen.

Vooreerst worden enkele pre-19de-eeuwse cartografische bronnen behandeld, zoals de Villaretkaart en de Ferrariskaart. De Villaretkaart is de eerste topografische kaart van een groot deel van de Zuidelijke Nederlanden. Ze werd gemaakt tussen 1745 en 1748 in opdracht van Lodewijk XV van Frankrijk en werd genoemd naar een van de makers, Jean Villaret (1703-1784). De Ferrariskaarten zijn een verzameling van 275 uiterst gedetailleerde topografische kaarten van de Oostenrijkse Nederlanden. Ze zijn opgemaakt tussen 1771 en 1778 onder leiding van veldmaarschalk Joseph de Ferraris. Het is de eerste systematische kartering van het Belgische grondgebied, hoewel soms lokale verschuivingen mogelijk zijn.¹⁷

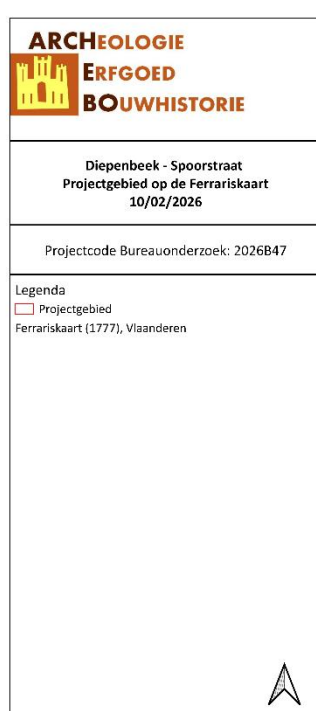
De Villaretkaart en de Ferrariskaart tonen beide aan dat het projectgebied in het zuiden reeds grenst aan de moderne Kapelstraat. Het projectgebied zelf is in gebruik als landbouwgrond. Op de Villaretkaart zijn nog bomenrijen aanwezig. Op beide kaarten zijn geen gebouwen terug te vinden binnen het projectgebied. Het gebied ligt enkele tientallen meters ten noordwesten van het centrum van Diepenbeek en enkele tientallen meters ten zuiden van het Kasteel van Diepenbeek.

¹⁷ 'Villaretkaart', in *Wikipedia*, 6 februari 2020, <https://nl.wikipedia.org/w/index.php?title=Villaretkaart&oldid=55613913>;
'Ferrariskaarten', in *Wikipedia*, 26 december 2019, <https://nl.wikipedia.org/w/index.php?title=Ferrariskaarten&oldid=55318413>.

DISP/10/02/26/15 - Digitale aanmaak

Figuur 19: Detail uit de Villaretkaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2026)

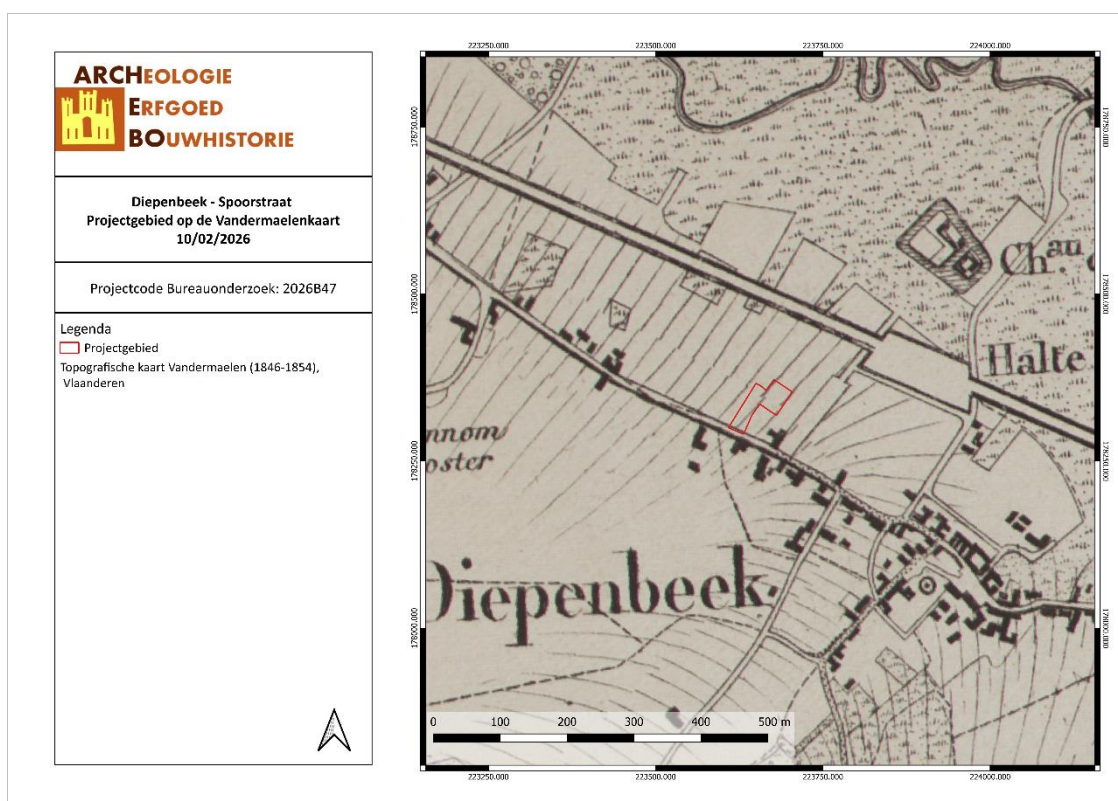

DISP/10/02/26/16 - Digitale aanmaak

Figuur 20: Detail uit de Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2026)

Vervolgens worden vier cartografische bronnen uit de 19de eeuw vergeleken. De Atlassen der Buurtwegen werden opgemaakt in uitvoering van de wet van 10 april 1841. De atlas maakt een onderscheid in buurtwegen en voetwegen (sentiers). Per toenmalige gemeente werd een atlas opgemaakt, met uitzondering van een aantal stadskernen.¹⁸ De kaarten Vandermaelen of Vandermaelenkaarten zijn een verzameling van historische kaarten van België, gemaakt door Philippe Vandermaelen (1795-1869). Deze kaarten geven een gedetailleerd beeld van heel België en worden beschouwd als de opvolger van de Ferrariskaarten uit de periode 1771-1778. Met de Popp-kaarten wordt de verzameling van kadasterkaarten bedoeld die in de 19de eeuw uitgegeven werd door de Brugse drukker-uitgever Philippe Chrétien Popp (1805-1879). Een vierde bron is de topografische kaart van 1873.

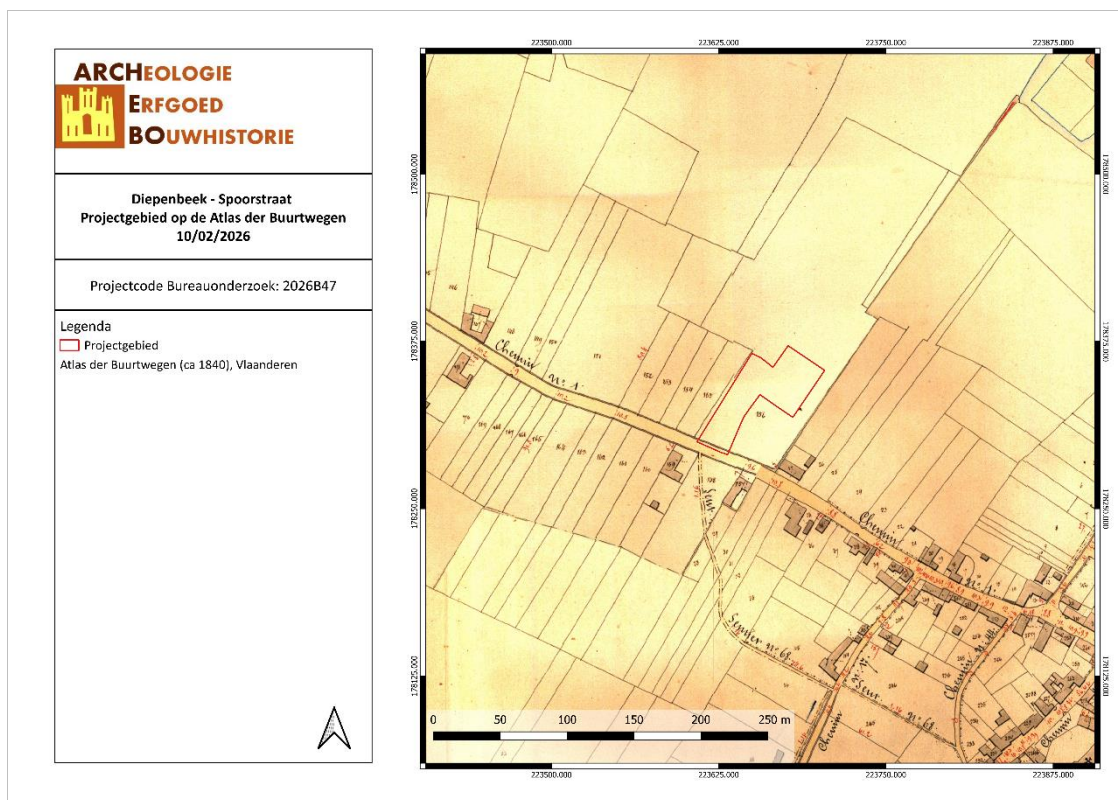
De Vandermaelenkaart en de Atlas der Buurtwegen tonen een beeld dat weinig verschilt van de oudere kaarten. Voor de Popp-kaart zijn er geen gegevens beschikbaar aangezien het projectgebied buiten het bereik van deze kaart valt. Verder toont de Vandermaelenkaart aan dat het projectgebied op een noordelijke helling gelegen is. Op geen van beide kaarten zijn gebouwen terug te vinden binnen het projectgebied.

DISP/10/02/26/17 - Digitale aanmaak

Figuur 21: Situering van het projectgebied op de kaart van Vandermaelen (Geopunt, 2026)

¹⁸ Geopunt Vlaanderen, "Atlas der Buurtwegen", geraadpleegd 24 januari 2024, <http://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/8264f16f-45d2-4eae-bc77-f003c7830b20>.

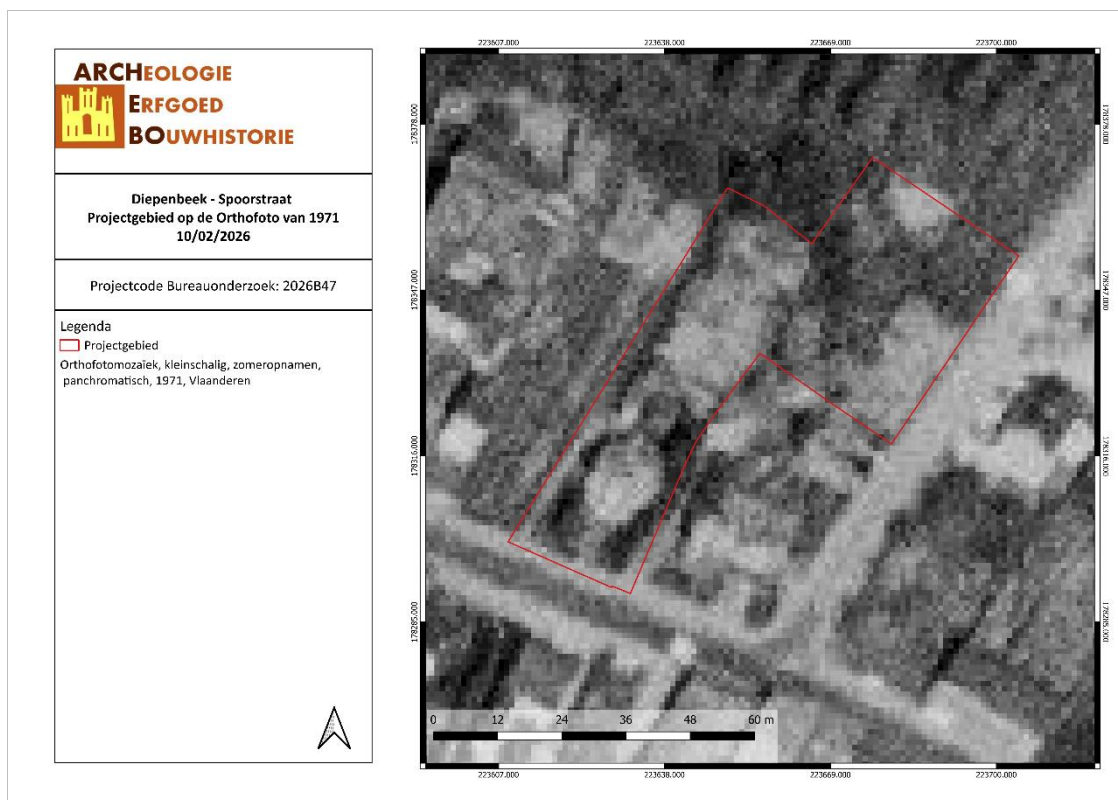

DISP/10/02/26/18 - Digitale aanmaak

Figuur 22: Situering van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen (Geopunt, 2026)

Vervolgens worden er topografische kaarten en luchtfoto's uit de 20ste en 21ste eeuw vergeleken.

De topografische kaarten van 1873 tot en met 1939 tonen hetzelfde aan als de Vandermaelenkaart en de Atlas der Buurtwegen. De orthofoto van 1971 toont aan dat er een aantal gebouwen in het zuiden van het projectgebied aanwezig zijn. In wezen is deze situatie qua gebouwen, bijgebouwen en indeling gelijk aan de huidige. In de opeenvolging van luchtfoto's vanaf 1971 tot en met 2025 valt wel op te merken dat het aantal bomen en struiken binnen het projectgebied sterk toeneemt.

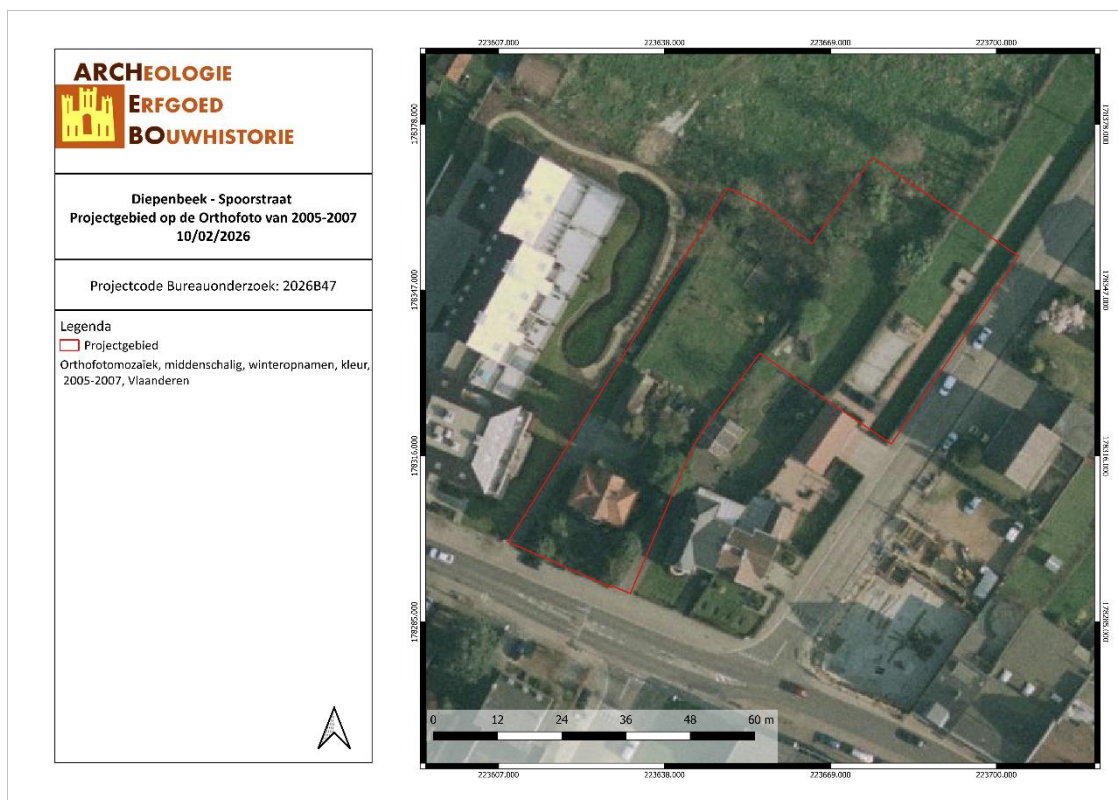
DISP/10/02/26/19 - Digitale aanmaak

Figuur 23: Situering van het projectgebied op de Orthofoto van 1971 (Geopunt, 2026)

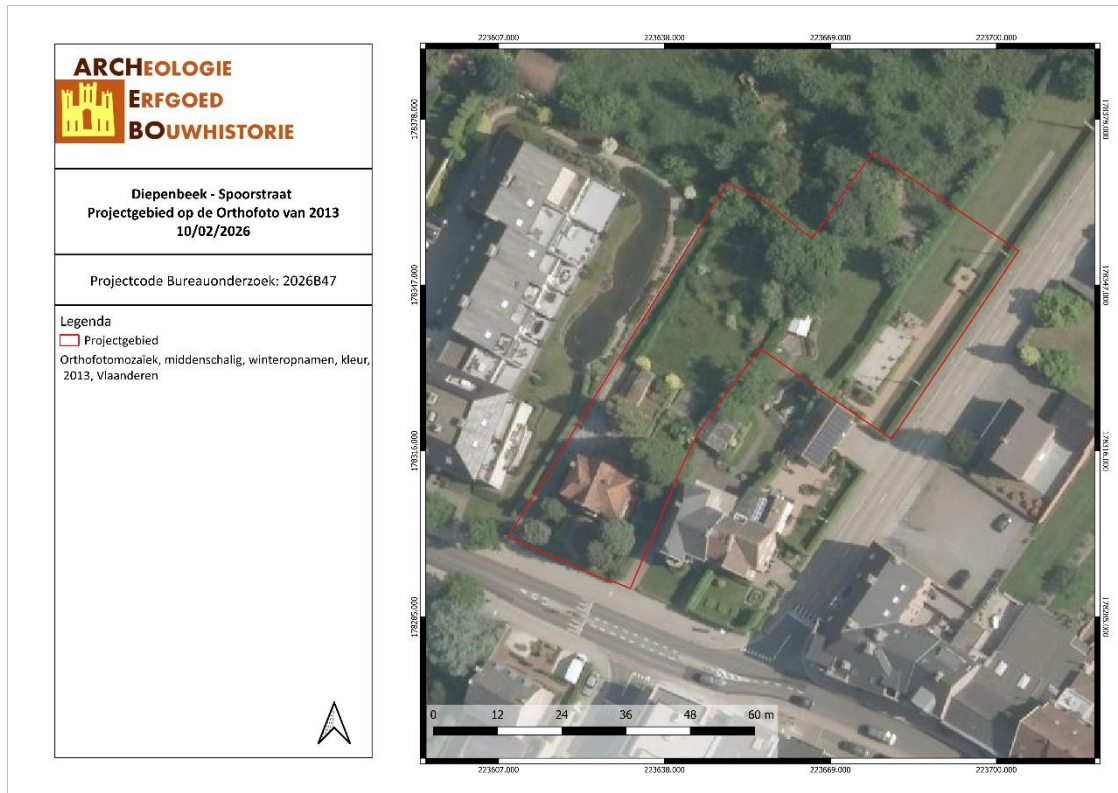

DISP/10/02/26/20 - Digitale aanmaak

Figuur 24: Situering van het projectgebied op de Orthofoto van 2000-2003 (Geopunt, 2026)

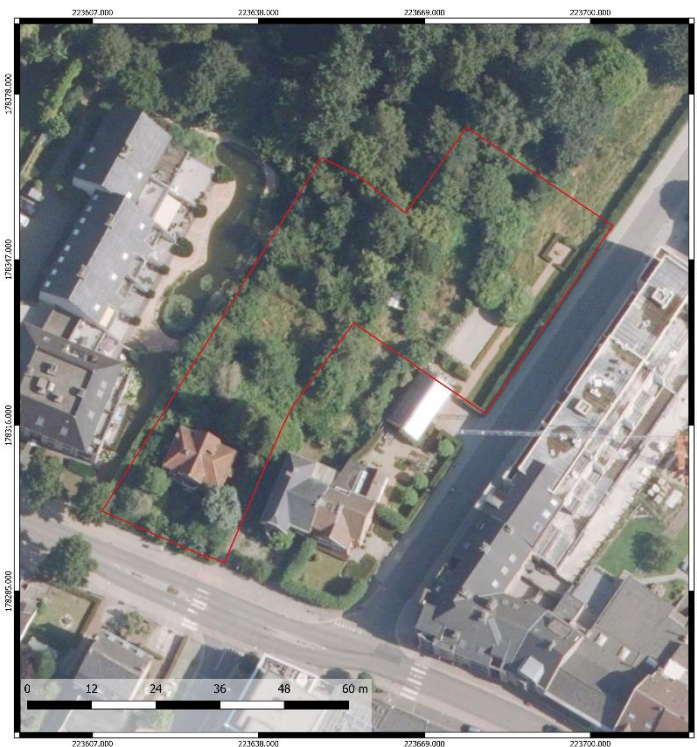
DISP/10/02/26/21 - Digitale aanmaak

Figuur 25: Situering van het projectgebied op de Orthofoto van 2005-2007 (Geopunt, 2026)

DISP/10/02/26/22 - Digitale aanmaak

Figuur 26: Situering van het projectgebied op de Orthofoto van 2013 (Geopunt, 2026)

ARCHEOLOGIE ERFGOED BOUWHISTORIE
Diepenbeek - Spoorstraat Projectgebied op de Orthofoto van 2025 10/02/2026
Projectcode Bureauonderzoek: 2026B47
Legenda Projectgebied Orthofotomosaïek, middenschallig, winteropnamen, kleur, 2024, Vlaanderen

DISP/10/02/26/23 - Digitale aanmaak

Figuur 27: Situering van het projectgebied op de Orthofoto van 2025 (Geopunt, 2026)

3.4 ARCHEOLOGISCHE VERWACHTING

Op basis van bovenstaande gegevens kan er een verwachting opgesteld worden naar mogelijke archeologische waarden binnen het projectgebied.

Volgens de bodemkaart van Vlaanderen valt het projectgebied binnen bodemtypes OB en Pdc. OB betekent 'onder bebouwing'. Soms wordt het bodemprofiel door het ingrijpen van de mens gewijzigd waardoor de onderliggende bodemserie niet meer te identificeren is. Bij bodemtype Pdc is de bouwlaag zeer donker grijsbruin en humusrijk. Vanaf 30 cm diepte is het materiaal bruin tot bleekbruin, meestal komen in deze horizont roestverschijnselen voor vanaf 40-60 cm. De sterk verbrokkelde en gevlekte textuur B begint tussen 60 en 80 cm. In vele gevallen is de klei aanrijkingshorizont bijna verdwenen en worden ijzerconcreties aangetroffen. Soms komt een zand- of leemsubstraat voor, in andere golvende gebieden waar Tertiair binnen boorbereik voorkomt is het een klei, of klei-zandsubstraat. De bodems lijden aan waterlast gedurende de natte seizoenen vooral bij leem, klei of klei-zandsubstraat. De waterhuishouding is gunstig in de zomer. Voor rationeel gebruik als akkerland is drainering noodzakelijk.

De hoogte van het projectgebied stijgt van 46 m TAW in het noordoosten naar 47,5 m TAW in het zuidwesten, een stijging van 1,5 m over een afstand van ca. 110 m. Er is dus een lichte helling waar te nemen binnen het projectgebied. In de bredere omgeving is waar te nemen dat het projectgebied gelegen is op een noordelijke helling. De dichtstbijzijnde waterloop bevindt zich op een afstand van 350 m van het projectgebied. Door de ligging binnen een gradiëntzone is de trefkans voor steentijdsites eerder hoog in dit gebied.

Aan de hand van de historische informatie en het kaartmateriaal kon worden achterhaald dat er binnen het projectgebied geen gebouwen aanwezig waren tot de tweede helft van de 20ste eeuw. Het projectgebied is voornamelijk in gebruik als landbouwgrond. Vanaf de orthofoto van 1971 zijn in het zuiden van het terrein gebouwen terug te vinden.

Binnen het projectgebied zijn geen archeologische waarden bekend. Binnen een straal van 1 km rondom het projectgebied zijn 20 CAI locaties aangetroffen. Het betreffen verschillende vooronderzoeken en opgravingen waarbij vondsten en sporen vanaf de steentijd tot en met de nieuwste tijd worden aangetroffen. Verder zijn er twee monumentale relictten terug te vinden, het betreft een laat middeleeuws kasteel en een kerk. Tot slot hebben er nog enkele historische, cartografische en erfgoedstudies plaatsgevonden. Hierbij zijn mogelijk laat middeleeuwse en 18de -eeuwse molens terug te vinden en een laat middeleeuwse hoeve.

Het projectgebied bevindt zich landschappelijk en historisch gezien in een omgeving met archeologisch potentieel. Op basis hiervan kunnen sporensites aanwezig zijn, gaande van de steentijd tot en met de Nieuwe Tijd. Aangezien er in de ruime omgeving nog weinig archeologisch onderzoek werd uitgevoerd is er een kans op kenniswinst.

4 RESULTATEN BUREAUONDERZOEK

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het bureauonderzoek samengevat en geanalyseerd. Deze analyse leidt tot een advies voor een eventueel vervolgonderzoek of voor een vrijgave van het terrein. Dit advies dient bekrachtigd te worden door het Agentschap Onroerend Erfgoed.

4.1 ALGEMEEN

De opdrachtgever plant in om het projectgebied te verkavelen in 9 loten. In het zuiden van het projectgebied zijn reeds gebouwen aanwezig, deze dienen eerst gesloopt te worden. Loten 1 tot en met 6 zullen voorzien worden voor halfopen bebouwing (in totaal drie gebouwen en zes woningen: twee woningen aan de Kapelstraat en vier woningen aan de Spoorstraat). Achter loten 5 en 6 ligt lot 7 dat opgedeeld is in zeven deelloten (A tot en met G). Ten westen en noorden van loten 5 en 6 is een zone voorzien die recht op doorgang geeft. Al deze loten dienen voorzien te worden van de nodige nutsvoorzieningen zoals waterleidingen, riolering, elektriciteit en dergelijke.

Aangezien het om een verkavelingsvergunning gaat zijn er nog geen bouwplannen beschikbaar van de individuele woningen. Ook eventuele bodemingrepen in de tuinzones zijn nog onbekend. Bijgevolg wordt er uitgegaan van een maximale verstoringgraad binnen het volledige projectgebied.

4.2 BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN

Het doel van dit bureauonderzoek was een archeologische evaluatie van het terrein. Hierbij kunnen volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

1. *Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens?*

Binnen het projectgebied zijn geen archeologische waarden bekend. Binnen een straal van 1 km rondom het projectgebied zijn 20 CAI locaties aangetroffen. Het betreffen verschillende vooronderzoeken en opgravingen waarbij vondsten en sporen vanaf de steentijd tot en met de nieuwste tijd worden aangetroffen. Verder zijn er twee monumentale relictten terug te vinden, het betreft een laat middeleeuws kasteel en een kerk. Tot slot hebben er nog enkele historische, cartografische en erfgoedstudies plaatsgevonden. Hierbij zijn mogelijk laat middeleeuwse en 18de-eeuwse molens terug te vinden en een laat middeleeuwse hoeve.

2. *Welke info valt er te vinden over de voormalige constructies op het terrein?*

Aan de hand van de historische informatie en het kaartmateriaal kon worden achterhaald dat er binnen het projectgebied geen gebouwen aanwezig waren tot de tweede helft van de 20ste eeuw. Het projectgebied is voornamelijk in gebruik als landbouwgrond. Vanaf de orthofoto van 1971 zijn in het zuiden van het terrein gebouwen terug te vinden.

3. *Welke archeologische structuren kunnen ter hoogte van het projectgebied verwacht worden op basis van een analyse van het historische kaart- en bronnenmateriaal?*

De hoogte van het projectgebied stijgt van 46 m TAW in het noordoosten naar 47,5 m TAW in het zuidwesten, een stijging van 1,5 m over een afstand van ca. 110 m. Er is dus een lichte helling waar te nemen binnen het projectgebied. In de bredere omgeving is waar te nemen dat het projectgebied gelegen is op een noordelijke helling. De dichtstbijzijnde waterloop bevindt zich op een afstand van 350 m van het projectgebied. Door de ligging binnen een gradiëntzone is de trefkans voor steentijdsites eerder hoog in dit gebied.

Het projectgebied bevindt zich landschappelijk en historisch gezien in een omgeving met archeologisch potentieel. Op basis hiervan kunnen sporensites aanwezig zijn, gaande van de steentijd tot en met de

Nieuwe Tijd. Aangezien er in de ruime omgeving nog weinig archeologisch onderzoek werd uitgevoerd is er een kans op kenniswinst.

4. *In welke mate en in welke zones kan er een recente verstoring verwacht worden van archeologisch erfgoed?*

Welke verstoringgraad de bebouwing en het slopen hiervan op het projectgebied heeft gehad kan op basis van het bureauonderzoek niet gezegd worden.

4.3 SAMENVATTING / ASSESSMENT BUREAUONDERZOEK

In deze samenvatting wordt een kort overzicht gegeven van de werkwijze van het bureauonderzoek en de belangrijkste conclusies. Bovendien wordt een afweging gemaakt van de noodzaak voor verder vooronderzoek voor de locatie.

4.3.1 Samenvatting voor een gespecialiseerd publiek

De opdrachtgever plant in om het projectgebied te verkavelen in 9 loten. In het zuiden van het projectgebied zijn reeds gebouwen aanwezig, deze dienen eerst gesloopt te worden. Loten 1 tot en met 6 zullen voorzien worden voor halfopen bebouwing (in totaal drie gebouwen en zes woningen: twee woningen aan de Kapelstraat en vier woningen aan de Spoorstraat). Achter loten 5 en 6 ligt lot 7 dat opgedeeld is in zeven deelloten (A tot en met G). Ten westen en noorden van loten 5 en 6 is een zone voorzien die recht op doorgang geeft. Al deze loten dienen voorzien te worden van de nodige nutsvoorzieningen zoals waterleidingen, riolering, elektriciteit en dergelijke.

Aangezien het om een verkavelingsvergunning gaat zijn er nog geen bouwplannen beschikbaar van de individuele woningen. Ook eventuele bodemingrepen in de tuinzones zijn nog onbekend. Bijgevolg wordt er uitgegaan van een maximale verstoringgraad binnen het volledige projectgebied.

Volgens de bodemkaart van Vlaanderen valt het projectgebied binnen bodemtypes OB en Pdc. OB betekent 'onder bebouwing'. Soms wordt het bodemprofiel door het ingrijpen van de mens gewijzigd waardoor de onderliggende bodemserie niet meer te identificeren is. Bij bodemtype Pdc is de bouwlaag zeer donker grijsbruin en humusrijk. Vanaf 30 cm diepte is het materiaal bruin tot bleekbruin, meestal komen in deze horizont roestverschijnselen voor vanaf 40-60 cm. De sterk verbrokkelde en gevlekte textuur B begint tussen 60 en 80 cm. In vele gevallen is de klei aanrijkingshorizont bijna verdwenen en worden ijzerconcreties aangetroffen. Soms komt een zand- of leemsubstraat voor, in andere golvende gebieden waar Tertiair binnen boorbaar voorkomt is het een klei, of klei-zandsubstraat. De bodems lijden aan waterlast gedurende de natte seizoenen vooral bij leem, klei of klei-zandsubstraat. De waterhuishouding is gunstig in de zomer. Voor rationeel gebruik als akkerland is drainering noodzakelijk.

De hoogte van het projectgebied stijgt van 46 m TAW in het noordoosten naar 47,5 m TAW in het zuidwesten, een stijging van 1,5 m over een afstand van ca. 110 m. Er is dus een lichte helling waar te nemen binnen het projectgebied. In de bredere omgeving is waar te nemen dat het projectgebied gelegen is op een noordelijke helling. De dichtstbijzijnde waterloop bevindt zich op een afstand van 350 m van het projectgebied. Door de ligging binnen een gradiëntzone is de trefkans voor steentijdsites eerder hoog in dit gebied.

Aan de hand van de historische informatie en het kaartmateriaal kon worden achterhaald dat er binnen het projectgebied geen gebouwen aanwezig waren tot de tweede helft van de 20ste eeuw. Het projectgebied is voornamelijk in gebruik als landbouwgrond. Vanaf de orthofoto van 1971 zijn in het zuiden van het terrein gebouwen terug te vinden.

Binnen het projectgebied zijn geen archeologische waarden bekend. Binnen een straal van 1 km rondom het projectgebied zijn 20 CAI locaties aangetroffen. Het betreffen verschillende vooronderzoeken en opgravingen waarbij vondsten en sporen vanaf de steentijd tot en met de nieuwste tijd worden aangetroffen. Verder zijn er twee monumentale relictten terug te vinden, het betreft een laat middeleeuws kasteel en een kerk. Tot slot hebben er nog enkele historische, cartografische en erfgoedstudies plaatsgevonden. Hierbij zijn mogelijk laat middeleeuwse en 18de -eeuwse molens terug te vinden en een laat middeleeuwse hoeve.

Het projectgebied bevindt zich landschappelijk en historisch gezien in een omgeving met archeologisch potentieel. Op basis hiervan kunnen sporensites aanwezig zijn, gaande van de steentijd tot en met de Nieuwe Tijd. Aangezien er in de ruime omgeving nog weinig archeologisch onderzoek werd uitgevoerd is er een kans op kenniswinst.

4.3.2 Samenvatting voor een niet-gespecialiseerd publiek

De hoogte van het projectgebied stijgt van 46 m TAW in het noordoosten naar 47,5 m TAW in het zuidwesten, een stijging van 1,5 m over een afstand van ca. 110 m. Er is dus een lichte helling waar te nemen binnen het projectgebied. In de ruimere omgeving is waar te nemen dat het projectgebied gelegen is op een noordelijke helling. De dichtstbijzijnde waterloop bevindt zich op een afstand van 350 m van het projectgebied. Door de ligging binnen een gradiëntzone is de trefkans voor steentijdsites eerder hoog in dit gebied.

Aan de hand van de historische informatie en het kaartmateriaal kon worden achterhaald dat er binnen het projectgebied geen gebouwen aanwezig waren tot de tweede helft van de 20ste eeuw. Het projectgebied is voornamelijk in gebruik als landbouwgrond. Vanaf de orthofoto van 1971 zijn in het zuiden van het terrein gebouwen terug te vinden.

Binnen het projectgebied zijn geen archeologische waarden bekend. Binnen een straal van 1 km rondom het projectgebied zijn 20 CAI locaties aangetroffen. Het betreffen verschillende vooronderzoeken en opgravingen waarbij vondsten en sporen vanaf de steentijd tot en met de nieuwste tijd worden aangetroffen. Verder zijn er twee monumentale relictten terug te vinden, het betreft een laat middeleeuws kasteel en een kerk. Tot slot hebben er nog enkele historische, cartografische en erfgoedstudies plaatsgevonden. Hierbij zijn mogelijk laat middeleeuwse en 18de -eeuwse molens terug te vinden en een laat middeleeuwse hoeve.

Het projectgebied bevindt zich landschappelijk en historisch gezien in een omgeving met archeologisch potentieel. Op basis hiervan kunnen sporensites aanwezig zijn, gaande van de steentijd tot en met de Nieuwe Tijd. Aangezien er in de ruime omgeving nog weinig archeologisch onderzoek werd uitgevoerd is er een kans op kenniswinst.

4.4 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Uit het bureauonderzoek is gebleken dat de geplande werken het archeologisch bodemarchief zullen verstoren en er bijkomende maatregelen nodig zijn. Dit wordt verder besproken in het 'Programma van maatregelen'.

5 BIBLIOGRAFIE

Publicaties

- BIGONZI V, A. DOUCET, W. DECRAMER, *Archeologienota Diepenbeek – Kapelstraat*, Sint-Truiden 2022.
- CLAESEN J et al, Eindverslag Diepenbeek – Spoorstraat, Kortenaeken 2020.
- CLAESEN J., et al, *Eindverslag Diepenbeek – Kapelstraat*, Kortenaeken 2024.
- DEVILLE T en S. HOUBRECHTS, *Archeologienota Spoorstraat – Diepenbeek*, Hasselt 2020.
- DEVILLE T en S. Houbrechts, *Archeologienota Nanofstraat - Diepenbeek*, Hasselt 2023.
- DEVILLE T en S. Houbrechts, *Nota Nanofstraat – Diepenbeek*, Hasselt 2024.
- DOUCET A, T. LEES, W. DECRAMER, *Nota Diepenbeek – Kapelstraat*, Sint-Truiden 2023.
- DE NUTTE G et al, *Nota Spoorstraat – Diepenbeek*, Hasselt 2020.
- FREDERICKX E. en GOUWY S., *Toelichting bij de Quartairgeologische kaart – kaartblad 25, Hasselt*, Leuven 1996.
- GULLENTOPS F. & WOUTERS L., *Delfstoffen in Vlaanderen* Brussel 1996, 15–17.
- LAGA P., LOUWY S. & GEETS S., 'Paleogene and Neogene lithostratigraphic units (Belgium)', *Geologica Belgica*, 4/1-2 (2001): p. 144.
- VAN RANST E. & SYS C., *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1 : 20.000)*, Gent, 2000, p. 107, 142, 179, 209.

Online bronnen

- Agentschap Onroerend Erfgoed. 'Inventaris Onroerend Erfgoed'. Geraadpleegd 17 januari 2017.
<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/>.
- 'Ferrariskaarten'. In *Wikipedia*, 26 december 2019.
<https://nl.wikipedia.org/w/index.php?title=Ferrariskaarten&oldid=55318413>.
- 'Geopunt', z.d. <https://www.geopunt.be/>.
- Geopunt Vlaanderen. 'Atlas der Buurtwegen'. Geraadpleegd 2 januari 2017.
<http://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/8264f16f-45d2-4eae-bc77-f003c7830b20>.
- 'Villaretkaart'. In *Wikipedia*, 6 februari 2020.
<https://nl.wikipedia.org/w/index.php?title=Villaretkaart&oldid=55613913>.

6 FIGURENLIJST

Figuur 1: Criteria bij omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden	4
Figuur 2: Situering van het projectgebied en de coördinaten op de GRB-kadasterkaart (Geopunt, 2026) .	6
Figuur 3: Situering van het projectgebied op de Orthofoto van 2025 (Geopunt, 2026)	6
Figuur 4: Situering van het projectgebied op de Orthofoto van 2025 (Geopunt, 2026)	8
Figuur 5: Bestaande toestand (Opdrachtgever, 2026)	9
Figuur 6: Situering van het projectgebied op Gewestplan (Geopunt, 2026).....	9
Figuur 7: Verkavelingsplan (Opdrachtgever, 2026)	10
Figuur 8: Hoogteprofiel doorheen het plangebied (NO-ZW) (Geopunt, 2026)	11
Figuur 9: Topografische kaart met situering van het projectgebied (Geopunt, 2026).....	12
Figuur 10: Situering van het projectgebied op het Digitaal Hoogtemodel (Geopunt, 2026)	12
Figuur 11: Situering van het projectgebied op de Landschapskaart (Geopunt, 2026)	13
Figuur 12: Situering van het projectgebied op de Tertiairgeologische kaart (Geopunt, 2026)	14
Figuur 13: Situering van het projectgebied op de Quartairgeologische kaart 1/200 000 (Geopunt, 2026)	15
Figuur 14: Situering van het projectgebied op de Quartairgeologische kaart 1/50 000 (Geopunt, 2026) .	16
Figuur 15: Situering van het projectgebied op de bodemkaart Vlaanderen (DOV, 2026)	17
Figuur 16: Situering van het projectgebied op de Bodemgebruikskaart (DOV, 2026)	18
Figuur 17: Kaart met aanduiding van het projectgebied en de vondstlocaties uit de CAI (CAI, 2026)	20
Figuur 18: Kaart met situering van het projectgebied en IOE-relicten op GRB-basiskaart (IOE, 2026)	22
Figuur 19: Detail uit de Villaretkkaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2026)	25
<i>Figuur 20: Detail uit de Ferrariskaart met aanduiding van het projectgebied (Geopunt, 2026)</i>	<i>25</i>
Figuur 21: Situering van het projectgebied op de kaart van Vandermaelen (Geopunt, 2026)	26
Figuur 22: Situering van het projectgebied op de Atlas der Buurtwegen (Geopunt, 2026)	27
Figuur 23: Situering van het projectgebied op de Orthofoto van 1971 (Geopunt, 2026)	28
Figuur 24: Situering van het projectgebied op de Orthofoto van 2000-2003 (Geopunt, 2026).....	28
Figuur 25: Situering van het projectgebied op de Orthofoto van 2005-2007 (Geopunt, 2026).....	29
Figuur 26: Situering van het projectgebied op de Orthofoto van 2013 (Geopunt, 2026)	29
<i>Figuur 27: Situering van het projectgebied op de Orthofoto van 2025 (Geopunt, 2026)</i>	<i>30</i>

7 PLANNENLIJST

DISP/10/02/26/1 - Digitale aanmaak	6
DISP/10/02/26/2 - Digitale aanmaak	6
DISP/10/02/26/3 - Digitale aanmaak	8
DISP/10/02/26/4 - Digitale aanmaak	9
DISP/10/02/26/5 - Digitale aanmaak	12
DISP/10/02/26/6 - Digitale aanmaak	12
DISP/10/02/26/7 - Digitale aanmaak	13
DISP/10/02/26/8 - Digitale aanmaak	14
DISP/10/02/26/9 - Digitale aanmaak	15
DISP/10/02/26/10 - Digitale aanmaak	16
DISP/10/02/26/11 - Digitale aanmaak	17
DISP/10/02/26/12 - Digitale aanmaak	18
DISP/10/02/26/13 - Digitale aanmaak	20
DISP/10/02/26/14 - Digitale aanmaak	22
DISP/10/02/26/15 - Digitale aanmaak	25
DISP/10/02/26/16 - Digitale aanmaak	25
DISP/10/02/26/17 - Digitale aanmaak	26
DISP/10/02/26/18 - Digitale aanmaak	27
DISP/10/02/26/19 - Digitale aanmaak	28
DISP/10/02/26/20 - Digitale aanmaak	28
DISP/10/02/26/21 - Digitale aanmaak	29
DISP/10/02/26/22 - Digitale aanmaak	29
DISP/10/02/26/23 - Digitale aanmaak	30